

SADRŽAJ

02	Uvod
06	Koncept strukturiranog dijaloga s mladima: pregled europske i hrvatske legislative
12	Komparativni prikaz provedbe strukturiranog dijaloga s mladima
17	Metodologija istraživanja
20	Prikaz rezultata istraživanja: stajališta predstavnika udruga mladih i zakonodavne i izvršne vlasti o elementima strukturiranog dijaloga u Hrvatskoj
20	Područja i oblici suradnje
22	Načini komunikacije
24	Teškoće u komunikaciji
26	Percepcija ostvarenosti potreba mladih prema područjima Nacionalnog programa za mlade i zadovoljstvo suradnjom
29	Procjena učinaka suradnje udruga i vlasti u RH na području politikâ prema mladima
31	Primjeri dobre prakse u suradnji udruga i vlasti u RH
32	Dosezi primjene europske legislative o mladima
34	Stav o pridruživanju Hrvatske EU
36	Poimanje strukturiranog dijaloga s mladima
39	Procjena provođenja strukturiranog dijaloga s mladima
42	Očekivanja od procesa strukturiranog dijaloga s mladima
44	Sudjelovanje predstavnika udruga i regionalne vlasti u radionicama Agencije za mobilnost i programe Europske unije
46	Zaključak
50	Prilozi
50	Upitnik za udruge
57	Upitnik za izvršnu i zakonodavnu vlast
61	Literatura
63	Web stranice

UVOD

Socijalna kohezija i razvoj ključni su za dugotrajnu političku i socijalnu stabilnost te za ekonomski razvoj. Socijalni razvoj važan je faktor socijalne stabilnosti u smislu reprodukcije socijalnih struktura, procesa i veza u okvirima integracije društva. Socijalna reprodukcija u uvjetima društvenih promjena mora osigurati kontinuiranu stabilnost i integritet društva, a jedan od izvora socijalne reprodukcije jest i društveni razvoj mladih. Element definicije mladih njihovo je specifično mjesto u sustavu socijalne reprodukcije i razvoja jer je slijed generacija praćen ne samo procesom jednostavne reprodukcije društvenih struktura nego i obnovom cijelog sustava društvenih odnosa (Potočnik, 2007: 85). Time što prenose obnovljeni socijalni kapital s jedne na drugu generaciju, **mladi su ključni element u jačanju resursa pojedinog društva i nadilaženju kriza** (Chuprow, Yanowitch, 1999). **Mladi također sudjeluju u osnaživanju pozitivnih vrijednosti i stavova**, čime se definiraju tri temeljne socijalne funkcije mladih: **reproduktivna, inovacijska i uloga prenošenja socijalnoga kapitala**.

U današnjem hrvatskom društvu mladi imaju posebice otežanu ulogu zbog perzistiranja gospodarskih, socijalnih i političkih problema koji priječe njihovo osamostaljivanje i aktivno uključivanje u šire društvo. Jedan od važnijih faktora njihova otežana položaja vezan je uz njihovu socijalnu i političku (samo)pasivizaciju, čime njihov potencijal inovativnosti, kreativnosti i produktivnosti dolazi u pitanje. **Takav društveni položaj mladih zahtijeva kreiranje politikâ za mlade** koje će uzeti u obzir njihovu društvenu posebnost, uz priznavanje njihovih različitih vrijednosti, stavova te životnih i profesionalnih aspiracija.

Vezano uz političku (samo)pasivizaciju mladih, potrebno je naglasiti važnost kontinuiranog rada na aktualizaciji diskursa “**aktivnoga građanstva**”, koje podrazumijeva **jednako pravo svih pojedinaca na sudjelovanje u demokratskim procesima odlučivanja u pitanjima koja su od važnosti za njihovu dobrobit**. U Hrvatskoj su još 1999. “**Nacionalnim programom odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo**” (revidiranom 2002.) formalno uvedeni sadržaji usmjereni ka oblikovanju demokratskog sustava te odgoju za ljudska prava i aktivno građanstvo. No, istraživanje Centra za ljudska prava “**Demokracija i ljudska prava u osnovnim školama**” pokazalo je da program ima sadržajne i metodološke nedostatke, a jedan od znatnijih problema je njegov neobavezan karakter te neuduciranost učitelja i nastavnika koji bi ga trebali provoditi. Jedan od koraka ka implementaciji “**Nacionalnog programa za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo**” jest Odluka Vlade Republike Hrvatske o osnivanju **Nacionalnog odbora za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo**. **Temeljna zadaća Odbora jest promicanje odgoja i obrazovanja za ljudska prava**, u cilju kojeg je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u suradnji s Nacionalnim odborom za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo pokrenulo izradu kurikuluma za građanski odgoj i obrazovanje. Navedeni bi kurikulum, počevši od školske godine 2011./2012., osigurao sustavno uključivanje građanskih kompetencija u kurikulumu škola utvrđenih Nacionalnim okvirnim kurikulumom te predmetnim kurikulumom. **Građanski odgoj i obrazovanje** primjenjivat će se kao obvezatni kroskurikularni predmet u osnovnoj i srednjoj školi - kao izborni u višim razredima osnovne škole te redoviti u srednjoj školi, promjenama predmeta Politika i gospodarstvo s proširenjem u izornoj nastavi.

Usvajanje demokratskih vrijednosti i načela dijaloga koji uključuje sve sudionike određenog procesa osnovni su uvjeti za poboljšanje položaja mladih, pri čemu je uvažavanje i poboljšanje društvenog položaja mladih vezano uz potrebu djelatne isprepletenosti tri dimenzije odlučivanja o politikama za mlade. Riječ je o sljedećim dimenzijama:

- a) horizontalnoj dimenziji koja daje svim mladima jednake mogućnosti za uključivanje i napredovanje u društvu, bez obzira na njihove početne socijalno-ekonomske nejednakosti;
- b) vertikalnoj dimenziji, vezanoj uz uključivanje mladih u procese političkog odlučivanja, i
- c) refleksivnoj dimenziji koja podrazumijeva uvažavanje mišljenja mladih u procesu donošenja odluka bitnih za mlade.

Razdoblje koherentnijeg sustava donošenja politikâ za mlade u Hrvatskoj veže se uz donošenje “Nacionalnog programa djelovanja za mlade 2003. - 2008.” Uz taj program, čiji je slijednik donesen 2009. (“Nacionalni program za mlade 2009. - 2013.”), na nacionalnoj razini u Hrvatskoj djeluje još samo nekoliko tzv. “policy” dokumenata za mlade, a tiču se uglavnom prevencije nasilja i poremećaja u ponašanju. Osim u tim dokumentima odrednice politikâ za mlade nalazimo i u općim strategijama razvoja koji se odnose na podizanje kvalitete života, obrazovanja i zapošljavanja.

Počevši od prvoga “Nacionalnog programa djelovanja za mlade”, nacionalna je politika prihvatila mlade kao sugovornike u donošenju politikâ za mlade, što se u najvećoj mjeri iskazuje suradnjom s Mrežom mladih Hrvatske (MMH) kao nacionalnom krovnom organizacijom udruga mladih u Hrvatskoj¹ te hrvatskom članicom-promatračem u European Youth Forumu (Europskom forumu mladih)². E. Bužinkić (2009: 24-25) iz MMH u publikaciji “Politika za mlade: hrvatska i europska praksa” o provođenju “Nacionalnog programa za mlade” iznosi sljedeće: “Implementaciju ove partikularne javne politike ne karakterizira konzistentnost, koordinacija i suradnja usprkos permanentnom interesu i inicijativi izraženoj na sceni mladih i pojedinim političkim strukturama. Korak naprijed u implementaciji i kvaliteti ove strategije osiguravaju barem dvije strukturne promjene: snažnije funkcioniranje Savjeta za mlade Vlade Republike Hrvatske kao međusektorskog tijela zaduženog za praćenje provedbe Nacionalnog programa za mlade te imenovanje povjerenika na razini državnih tajnika i zamjenika ministara, ali i koordinatora provedbe Nacionalnog programa za mlade na razini operativnih službenika u svim ministarstvima i uredima kao nositeljima pojedinih mjera programa”.

U “Izvješću o provođenju Nacionalnog programa za mlade 2009. - 2013.” (2009: 39) navodi se da su u svim područjima djelovanja provedene ili se kontinuirano provode aktivnosti koje pridonose poboljšanju kvalitete života mladih te njihovu punopravnom sudjelovanju u društvu. Od ukupno 160 aktivnosti Nacionalnog programa za mlade 51 (32%) je zadan rok provedbe u idućem razdoblju (2010. do 2013.), 14 je provedeno (9%), 83 se provodi kontinuirano (51%), 3 su djelomično provedene (2%) te će se njihova provedba nastaviti u idućem razdoblju, a 9 (6%) nije bilo moguće provesti te će se također njihova provedba nastaviti u idućem razdoblju. Za relevantnu ocjenu provedbe “Nacionalnog programa za mlade” potreban je uvid i u izvješće o provedbi za 2010., koje u trenutku pisanja ovog rada nije bilo dostupno te zaključci o njegovoj provedbi ostaju za neke kasnije analize.

¹ MMH je krovna organizacija temeljem izbora 61 udruge-članice.
http://mmh.hr/index.php?page=info&cat_id=25

² http://www.youthforum.org/index.php?option=com_content&view=article&id=266%3A-croatian-youth-network&catid=58%3Amember-organisations&Itemid=58&lang=en

UVOD

Razvojem nacionalnog okvira politikâ za mlade posljedično je počelo i aktivnije promišljanje lokalnih politikâ za mlade, čime mladi dopijevaju i u plan rada gradova, općina i županija. Nakon “Nacionalnog programa djelovanja za mlade” iz 2003., bitno je navesti “Zakon o savjetima mladih” iz 2007. kojim se svim jedinicama regionalne (područne) i lokalne samouprave nalaže osnivanje “savjeta mladih” - savjetodavnih tijela sastavljenih od mladih u dobi od 15 do 29 godina. **Tim se zakonom pobliže uređuje osnivanje, sastav, izbor i mandat članova, djelokrug i način rada te financiranje savjeta mladih.** No, usprkos tome što je zakon donesen još 2007., do danas dvije županije - Sisačko-moslavačka i Požeško-slavonska - nisu ustrojile savjete mladih, dok oni u dijelu županija funkcioniraju upitnom učinkovitošću. O tome je riječ o još jednoj publikaciji MMH - “Sudjelovanje mladih u razvoju politika za mlade” (2010.), gdje se ističe da se **problemi savjeta mladih mogu svrstati u dvije skupine: 1) problemi vezani uz jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave, gdje neke jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave nisu ispunile svoju zakonsku obvezu, to jest nisu u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu zakona osnovale savjete mladih, i 2) problemi vezani za funkcioniranje savjeta mladih, jer se često događa da savjeti mladih uopće ne mogu ispunjavati svoju funkciju savjetovanja zbog toga što većina članova i članica ne sudjeluje na sjednicama pa nije u mogućnosti donijeti odluku.**

Općenito možemo reći da **hrvatska nacionalna politika za mlade normativno slijedi europsku regulativu**, primjerice “Nacionalni program za mlade” na prioritnim se područjima podudara s područjima djelovanja koja prepoznaje jedan od ključnih europskih dokumenata u području politikâ za mlade - “The Future of the Council of Europe youth policy: Agenda 2020” (2008.) te njena inicijativu “Mladi u pokretu” (“Youth on the Move”), koji mlade stavljaju u središte europske težnje ekonomiji temeljenoj na znanju, istraživanju i inovaciji, prilagodljivosti i kreativnosti, uključivom tržištu rada i aktivnom sudjelovanju u društvu.

Kako bismo shvatili dostignuća i načela funkcioniranja politikâ za mlade u Europi, korisno je dati pregled njihova razvoja, počevši od toga da je **uključenje mladih u europsku politiku relativno nov fenomen. Temelj sustavnog bavljenja politikâma za mlade postavljen je 1989. u programu “Mladi za Europu” (“Youth for Europe”), a 1993. Ugovorom iz Maastrichta proširuje se djelokrug politike uključivanjem područja mladih, nakon čega su sve do 2001. aktivnosti europskih institucija za područje mladih realizirane specifičnim i, često, odvojenim mjerama. Pomak ka generalnim europskim strategijama za mlade ostvaren je 2001., kada je donesena “Bijela knjiga o mladima” (“White Paper on Youth”). “Bijela knjiga” iznijela je tri strateške poruke koje bi trebale oblikovati politike za mlade: 1) znatan dio mladih ljudi izgubio je povjerenje u sustav donošenja odluka te izražava nezadovoljstvo sudjelovanjem u javnom životu i organizacijama mladih; 2) proces donošenja odluka treba se usmjeriti na pojedince i na sustav koji će na najbolji način pružiti potporu njenu ili njegovu sudjelovanju u društvu; i 3) otvorena metoda koordinacije (“open method of coordination”) značajan je instrument kojim se može koordinirati decentralizirani način upravljanja strategijama za mlade.**

Godine 2002. slijedio je “Okvir za europsku suradnju u području mladih” (“Framework for European co-operation in the field of youth”), položivši široke temelje uvažavanja i promicanja prava mladih. Jedan od najčešće navođenih dokumenata koji su se istaknuli novim promišljanjem položaja i perspektiva mladih - “Europski pakt za mlade” (“European Youth Pact”) - donesen je 2005., a u svom je bitnom dijelu refleksija Lisabonske strategije te se usmjerava na tri prioriteta u procesu donošenja politikâ za mlade:

- 1.) obrazovanje i osposobljavanje;
- 2.) zapošljavanje i socijalno uključivanje, i
- 3.) usklađivanje obiteljskog i poslovnog života.

“Pakt za mlade” je, među ostalim, poslužio i za kreiranje sveobuhvatne europske strategije za mlade iz 2009. - “EU strategije za mlade: Investiranje i osnaživanje” (“An EU Youth Strategy: Investing and Empowering”) za razdoblje od 2010. do 2018. godine. Glavne odrednice politike za mlade postavljene tom strategijom sadržane su u sljedećem:

- 1.) obrazovanje i osposobljavanje
- 2.) zapošljavanje i poduzetništvo
- 3.) zdravlje i dobrobit
- 4.) sudjelovanje
- 5.) volonterske aktivnosti
- 6.) socijalna uključenost
- 7.) kreativnost i kultura
- 8.) mladi i svijet.

Ukratko, odrednice “EU strategije za mlade” odnose se na strateško financiranje područja koja utječu na svakodnevni život mladih i njihovu te na osnaživanje mladih i promoviranje potencijala mladih ljudi za društvenu obnovu te doprinos europskim ciljevima i vrijednostima. Republika Hrvatska je u lipnju 2011. završila pregovore o pristupanju EU, a očekivano pristupanje EU 2013. znači i da će napredak Hrvatske biti kontinuirano procjenjivan, među ostalim i na temelju ostvarenosti ciljeva iz “EU strategije za mlade”.

Pravo oživotvorenje europskih i nacionalnih politikâ zbiva se na nižim - regionalnim i lokalnim - razinama, gdje se najlakše uočavaju kako pozitivne promjene tako i neuspjesi. Prve sustavne lokalne politike prema mladima na lokalnoj razini oblikovane su 1992. suradnjom Vijeća Europe i Europske komisije, a rezultat je bila “Europska povelja o sudjelovanju mladih u životu općina i regija” (“European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life”), koja je revidirana 2003. godine. U preambuli revidirane povelje stoji da je aktivno sudjelovanje mladih ljudi u donošenju odluka i provođenju akcija na lokalnoj i regionalnoj razini ključno za izgradnju demokratskijeg, uključivijeg i prosperitetnijeg društva. Pritom lokalne i regionalne vlasti moraju osigurati da mladi ljudi ne samo slušaju o demokraciji i aktivnom građanstvu nego da ih i prakticiraju, odnosno aktivno sudjeluju u donošenju i provođenju strategija za mlade.

KONCEPT STRUKTURIRANOG DIJALOGA S MLADIMA: PREGLED EUROPSKE I HRVATSKE LEGISLATIVE

Strukturirani se dijalog³ prvi put spominje u odluci Vijeća ministara mladih 2005., kojom se pozivaju države članice i Europska komisija da razviju strukturirani dijalog s mladima i njihovim organizacijama te istraživačima i donositeljima odluka u području politikâ, za mlade. Potreba za strukturiranim dijalogom podržana je i odlukom Vijeća ministara 2006. te priopćenjem Europske komisije o “promociji potpunog sudjelovanja mladih ljudi u obrazovanju, zapošljavanju i društvu” iz 2007. godine. Kao što navodi “Obnovljeni okvir za europsku suradnju na području mladih (2010. - 2018.) Vijeća Europske unije” iz 2009., strukturirani je dijalog na europskoj razini utvrđen između Europske komisije, država članica i nacionalnih vijeća mladih te Europskog foruma mladih te se odvija tijekom Europskog tjedna mladih, konferencija za mlade, koje organizira Predsjedništvo EU, i neslužbenih foruma organiziranih na marginama sastanaka Vijeća ministara za mlade. Dijalog bi trebao biti što uključiviji te ga je potrebno razviti na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj te na razini EU i uključiti istraživačke institucije koje se bave mladima, ali i osobe koje su aktivne u radu s mladima. Pritom se preporučuje “otvorena metoda koordinacije” (“open method of coordination”⁴) kao decentralizirani način upravljanja određenom politikom kojim Vijeće ministara, uz preporuke Europske komisije, donosi ciljeve i prioritete u određenom polju i daje smjernice o načinima na koje bi zemlje članice trebale te ciljeve i prioritete provesti i poduprijeti.⁵ Otvorena metoda koordinacije često je praćena i pravilom “co-managementa”⁶ kojim se nacionalnim vijećima mladih prepušta koordiniranje pojedinim fazama strukturiranog dijaloga.

³ Strukturirani dijalog je provođenje dijaloga s ciljem rješavanja problema i dogovaranja usklađenih aktivnosti.

⁴ http://ec.europa.eu/invest-in-research/coordination/coordination01_en.htm

⁵ <http://www.mobilnost.hr/index.php?id=340>

⁶ <http://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=382>

Kao odrednica politike prema mladima koja je slijedila iz “Bijele knjige o mladima” te “Europskog pakta za mlade”, **strukturirani dijalog s mladima naglašava važnost provođenja konzultacija u suradnji s mladima**. Takve bi konzultacije trebale poslužiti kao forum za kontinuirano promišljanje o prioritetima, implementaciji i evaluaciji europske suradnje u području mladih. Osim toga, **za provedbu su strukturiranog dijaloga ključni:**

- 1) obostrano učenje (mutual learning);
- 2) izvještavanje o napretku (progress reporting);
- 3) diseminacija rezultata (dissemination of results);
nadgledanje procesa (monitoring of the process) te
- 4) mobilizacija europskih programa i fondova (mobilisation of EU programmes and funds).

“Obnovljeni okvir za europsku suradnju na području mladih (2010. - 2018.) Vijeća Europske unije” također **propisuje osnovne uvjete provođenja konzultacija s mladima**, a kao prvi stoji stvaranje struktura u okviru kojih bi se provodio strukturirani dijalog. Potrebne strukture tiču se poziva državama članicama da osnuju nacionalne radne skupine, sastavljene od predstavnika ministarstava zaduženih za mlade, nacionalnih vijeća mladih, lokalnih i regionalnih vijeća mladih, organizacija mladih, onih koji su aktivni u radu s mladima, mladih ljudi i istraživača mladih. Tim se dokumentom također države članice potiču, kad god je to moguće, da **nacionalnim vijećima mladih daju vodeću ulogu u skupinama kojima je zadatak organizirati konzultacije o dogovorenoj temi strukturiranog dijaloga** kako bi se nastavili na europske konferencije o mladima koje organiziraju države što predsjedaju EU.

Za koordiniranje procesa strukturiranog dijaloga na europskoj razini odgovoran je europski Upravni odbor za strukturirani dijalog (Steering Committee), koji se sastoji od predstavnika ministarstava zaduženih za mlade iz triju država koje predsjedaju EU tijekom jednog ciklusa dijaloga (18 mjeseci), nacionalnih vijeća mladih i nacionalnih agencija programa Mladi na djelu te predstavnika Europske komisije i Europskog foruma mladih. Pritom je Europski forum mladih predsjedatelj europskog Upravnog odbora.

Sudionici procesa strukturiranog dijaloga suočeni su s izazovom komuniciranja na više razina, od kojih ćemo ovdje nabrojiti poopćene sudionike i njihove uloge

- 1.) Europska komisija - koordinira proces strukturiranog dijaloga te osigurava nalaze i povratne informacije. Komisija službeno proglašava početak novog ciklusa strukturiranog dijaloga i izvještava o njegovim rezultatima.
- 2.) Države članice imenuju sudionike europskih konferencija za mlade u suradnji s nacionalnim vijećima mladih te su odgovorne za povratne informacije o provođenju strukturiranog dijaloga na nacionalnoj razini. Godine 2009. putem rezolucije Vijeća Europe⁷ dogovoreno je da strukturirani dijalog treba biti implementiran putem konzultacija na više razina, koje se na nacionalnoj razini odnose na uključivanje mladih na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini putem formiranja manjih nacionalnih radnih skupina. Te bi se radne skupine trebale sastojati od predstavnika ministarstava mjerodavnih za mlade, nacionalnih vijeća mladih (u Republici Hrvatskoj - MMH), lokalnih i regionalnih vijeća mladih (u RH - savjeti mladih), organizacija mladih, osoba aktivnih u radu s mladima, mladih iz različitih skupina te istraživača mladih.

⁷ http://youth-partnership.coe.int/youth-partnership/news/attachments/Renewed_framework_European-cooperation.pdf

KONCEPT STRUKTURIRANOG DIJALOGA**S MLADIMA: PREGLED EUROPSKE I****HRVATSKE LEGISLATIVE**

-
- 3.) Europski forum mladih ima ulogu krovne organizacije mladih u Europi, predstavljajući mlade ljude na neformalnim forumima koji se događaju na marginama konferencija organiziranih od Predsjedništva EU, Europske komisije, Europskog parlamenta te predstavnika mladih.
  - 4.) Nacionalna vijeća mladih implementiraju strukturirani dijalog među udrugama mladih, organizirajući lokalne, regionalne i nacionalne debate u državama članicama.
  - 5.) Nacionalne agencije imaju potpornu ulogu provodeći podakciju 5.1. programa "Mladi na djelu", pružanjem savjeta i informacija prijaviteljima na natječaj programa te nadgledanjem procesa provedbe strukturiranog dijaloga i diseminacijom rezultata.

Za razumijevanje strukture procesa strukturiranog dijaloga potrebno je objasniti i karakter zbivanja tijekom kojih se prezentiraju i usuglašavaju koraci u strukturiranom dijalogu na nacionalnim i europskoj razini. Riječ je o dva glavna modela zbivanja:

- 1.) Zbivanja na europskoj razini poput europskih tjedana mladih i zbivanja tijekom predsjedajućih zasjedanja pojedinih država, pri čemu je glavni događaj u Bruxellesu, s predstavnicima država članica, a paralelno se organiziraju nacionalni susreti o temi koja je sukladna onoj određenoj u Bruxellesu;
- 2.) **Neformalni forumi**, organizirani dvaput godišnje na marginama predsjedajućih konferencija, konferencija organiziranih od Europske komisije, Europskog parlamenta i predstavnika mladih. Rezultati tih neformalnih foruma stavljaju se na dnevni red EU vijeća ministara mladih.

Provođenje strukturiranog dijaloga s mladima od 2007. do 2008. na europskoj razini⁸, pod predsjedanjem Njemačke, Portugala i Slovenije, s temom "Društvena i profesionalna integracija mladih", bavilo se trima temama:

- 1.) jednake mogućnosti i participacija mladih u društvu
  - 2.) društvena integracija putem volontiranja i poduzetništva
  - 3.) društvena integracija mladih u multikulturalnom društvu.
-

Također, na europskoj su razini provedene (ili su u trećoj fazi provedbe) tri faze strukturiranog dijaloga s temom zapošljavanja mladih. U prvoj su fazi (od siječnja do travnja 2010.) održane nacionalne konzultacije o temi zapošljavanja, nakon čega je, u travnju 2010., u Španjolskoj održana konferencija tijekom koje su usuglašeni **prioriteti za iduće razdoblje**:

- 1.) zapošljavanje mladih i utjecaj zapošljavanja na samostalnost mladih; pristup mladih tržištu rada;
- 2.) poduzetništvo i samozapošljavanje mladih;
- 3.) radni uvjeti i jednake mogućnosti; pomirenje obiteljskog i poslovnog života;
- 4.) obrazovanje i osposobljavanje; cjeloživotno učenje i mobilnost;
- 5.) inovacija, kreativnost te uporaba informacijskih i komunikacijskih tehnologija;
- 6.) socijalni dijalog, participacija i prava radnika;
- 7.) društvena kohezija i uključivanje.

⁸ http://www.mva.si/fileadmin/user_upload/doc/4_MLADINSKA_POLITIKA/3_Strukturirani_dijalog/Str_dijalog_troika.pdf

Druga je faza bila logičan nastavak prve u smislu održavanja nacionalnih konzultacija o prioritetima u zapošljavanju mladih, koji su potom predstavljeni na konferenciji u Belgiji u listopadu 2010. godine⁹:

- 1.) informiranje, savjetovanje i potpora mladima
- 2.) priznavanje kompetencija
- 3.) socijalna zaštita
- 4.) prijelaz iz obrazovanja na tržište rada
- 5.) borba protiv diskriminacije
- 6.) sudjelovanje mladih u socijalnom dijalogu
- 7.) pomirenje obiteljskog i poslovnog života
- 8.) uloga rada mladih.

Završna faza prvog ciklusa strukturiranog dijaloga o temi zapošljavanja s mladima održana je 2011. u Mađarskoj, gdje su dane preporuke za sljedeći strukturirani dijalog.¹⁰

- 1.) Osposobljavanje i savjetovanje mladih usmjereno prema stjecanju zvanja ključno je za podizanje svijesti mladih o zahtjevima tržišta rada te njihovoj pripremi za svijet rada, odnosno zapošljavanja i poduzetništva. Stoga bi profesionalno savjetovanje trebalo biti uključeno u sve razine obrazovanja.
- 2.) Od ključne je važnosti putem posebno osmišljenih mjera politikâ i mehanizama kontrole zaštititi prava mladih koji ulaze na tržište rada te poslije, tijekom njihova radnog vijeka. Budući da je sustav pripravništva korisno sredstvo za olakšan prijelaz na tržište rada, potrebno je razviti kvalitetan okvir koji će jamčiti obrazovnu vrijednost pripravništva.
- 3.) Važno je svim mladima osigurati lakši pristup "youth-friendly", inovativnim i zanimljivim informacijama o razvoju karijere, kako putem formalnih tako i putem neformalnih sustava edukacije. Stoga bi relevantni sudionici, poput stručnjaka koji rade s mladima, savjetnika za zanimanje i nastavnika, trebali biti priznati kao značajan izvor potpore mladima.
- 4.) Organizacije mladih glavni su izvori neformalnog obrazovanja, informalnog učenja i širih mogućnosti za mobilnost izvan formalnog obrazovnog konteksta. Stoga je potrebno osigurati dugoročnu i održivu financijsku potporu organizacijama mladih s ciljem stjecanja vještina i kompetencija koje će mladima pomoći da postanu aktivni građani te da lakše pristupe tržištu rada. Navedeno je značajan korak u postizanju ciljeva zacrtanih strategijom "Agenda 2020" i izgradnji kompetitivne i održive Europe zasnovane na znanju.
- 5.) Ravnoteža između poslovnog života i privatnih potreba dopušta mladim ljudima da u potpunosti iskoriste vlastite potencijale, kako na tržištu rada tako i u privatnom životu. Kako bi mladi ljudi mogli kombinirati zapošljavanje s daljnjim obrazovanjem, osposobljavanjem, obiteljskim životom i volontiranjem, potrebno im je osigurati unaprijeđen sustav dobrovoljne fleksibilnosti te sigurnosti i osiguranog pristupa potrebnim resursima.

⁹ http://www.youthforum.org/images/stories/Documents/European_Union/Structured_Dialogue/Second_Phase/AnnexI_Joint_recommendations_Leuven.pdf

¹⁰ <http://eu2011.mobilitas.hu/userfiles/file/Outcomes%20Budapest%20EU%20Youth%20Conference.pdf>

KONCEPT STRUKTURIRANOG DIJALOGA**S MLADIMA: PREGLED EUROPSKE I****HRVATSKE LEGISLATIVE**

- 6.) Mobilnost je sredstvo stjecanja kompetencija značajnih za osobni i profesionalni razvoj mladih. Jednak pristup prilikama za mobilnost postiže se uklanjanjem socijalnih, kulturnih, političkih i administrativnih prepreka provođenju "Agende 2020", posebice inicijative "Youth on the Move" ("Mladi u pokretu").
- 7.) Rad mladih pomaže u razvoju vještina i kompetencija korisnih za kasnije zapošljavanje, obrazovanje te društveni i osobni razvoj. Priznavanje rada mladih kao značajne dopune obrazovanja zahtijeva suradnju između sektora mladih, obrazovnih institucija te vlasti na svim razinama.
- 8.) Postojeće i nove generacije europskih programa i financijskih sredstava značajna su sredstva promocije mobilnosti u učenju te drugih oblika učenja, s ciljem povećanja mogućnosti mladih na tržištu rada. Stoga je od vitalne važnosti da ta sredstva budu dostupna svima mladima, s posebnim naglaskom na olakšavanje pristupa diskriminiranim skupinama mladih. Ti programi trebaju biti i dalje osnaživani i razvijani s ciljem izgradnje kapaciteta mladih u ostvarenju njihovih ljudskih prava.

Novi ciklus strukturiranog dijaloga s mladima, pod predsjedanjem Poljske, Danske i Cipra, kao temu sljedećeg ciklusa strukturiranog dijaloga odredio je sudjelovanje mladih. Detaljni prioriteti tog ciklusa određeni su sljedećim redom:

1.) prioriteti za poljsko predsjedanje:

- suradnja mladih ljudi iz EU, istočne Europe i kavkaskih zemalja, osobito glede mobilnosti mladih;
- promicanje i vrednovanje neformalnog učenja za mlade, u kontekstu "Europske godine volontiranja";
- promicanje aktivnoga građanstva i rezultata srednjoročne procjene učinaka programa "Mladi na djelu";

2.) prioriteti za dansko predsjedanje:

- kreativnost, inovativni talenti mladih ljudi kao dio aktivnoga građanstva, povećanje zapošljavanja;
- nastavak inicijativa pokrenutih kao rezultat "Europske godine kreativnosti i inovacije 2008.";
- razmjena dobrih praksi uključivanja mladih ljudi u donošenje odluka;

3.) prioriteti za ciparsko predsjedanje:

- sudjelovanje nevladinih organizacija i mladih ljudi u donošenju odluka;
- poticanje i sudjelovanje mladih na lokalnoj razini.

Tijekom ovog razdoblja održat će se tri Europske konferencije za mlade - u rujnu 2011. te u travnju i rujnu 2012. godine. Republika Hrvatska će svoj ciklus strukturiranog dijaloga s temom zapošljavanja mladih početi u rujnu 2011. godine. Mreža mladih Hrvatske uz financijsku potporu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te Agencije za mobilnost i programe EU u rujnu je počela konzultacije o temi strukturiranog dijaloga s temom nezaposlenosti mladih.

U svrhu razvoja strategije poticanja strukturiranog dijaloga u Hrvatskoj, Agencija za mobilnost i programe Europske unije (AMPEU) provodi istraživanje o trenutačnoj situaciji s aktivnim sudjelovanjem mladih u Republici Hrvatskoj te postojanja strukturiranog dijaloga u bilo kojem obliku na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. AMPEU je osnovan u listopadu 2007. stupanjem na snagu Zakona o Agenciji za mobilnost i programe Europske unije (NN 107/07), a bavi se mobilnošću, promocijom i provedbom programa Europske unije koji se tiču obrazovanja i mladih. U Republici Hrvatskoj u prvoj je fazi strukturiranog dijaloga s mladima predviđeno provođenje istraživanja o stavovima mladih i predstavnika lokalnih ureda Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, gradskih/županijskih ureda za gospodarstvo, lokalnih grana sindikalnih središnjica, Hrvatske gospodarske komore te Hrvatske udruge poslodavaca prema (ne)zaposlenosti mladih.

KOMPARATIVNI PRIKAZ PROVEDBE STRUKTURIRANOG DIJALOGA S MLADIMA

Uvidom u dostupne podatke¹¹ o provedbi strukturiranog dijaloga u državama članicama Europske unije, možemo zaključiti da se u većini država članica on provodi, odnosno da su one u najmanju ruku sudjelovale u ciklusu strukturiranog dijaloga o zapošljavanju mladih. U tome prednjači Belgija, u kojoj je strukturirani dijalog počeo 2008. nacionalnim konzultacijama, dok su s druge strane Bugarska i Rumunjska u kojima strukturirani dijalog nije počeo. Prvi dojam koji se stječe na temelju podataka o pristupu i načinu izvođenja strukturiranog dijaloga u državama koje ga već neko vrijeme provode govori o temeljnoj razlici njihova pristupa i pristupa hrvatske službene politike prema mladima. U nas je politika prema mladima često “ad hoc” i određena situacijski, a njome se institucije vlasti najčešće bave prilikom donošenja novih zakona i pravilnika koji u svojoj domeni imaju i mlade. U Hrvatskoj nijedna institucija izvršne i zakonodavne vlasti koja se bavi mladima nema portal što pruža informacije o svim uredbama i institucijama koje se tiču mladih i o njihovoj implementaciji. Informacije postoje na mrežnim stranicama Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske mobilnosti*, Agencije za mobilnost i programe EU te na stranicama obiteljskih centara. No ne postoji središnje mjesto informiranja mladih o njihovim pravima i mogućnostima, a postojeći sadržaji nisu oblikovani na lako razumljiv način. Iako je Republika Hrvatska 2011. postala dio “Eurodesk mreže”, hrvatski portal te mreže ne sadrži sve nužne informacije koje bi mladima i onima koji se bave mladima pomogle u snalaženju u Hrvatskoj i Europi. Također, informacije o Savjetu za mlade Vlade RH u rudimentarnom obliku navedene su na mrežnim stranicama Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti*,¹² čemu se pridružuje i loša pokrivenost informacija o lokalnim i regionalnim (područnim) savjetima za mlade, o čemu će još biti riječi.

¹¹ <http://www.structureddialogue-nwg.eu>

¹² <http://www.mobms.hr/ministarstvo/uprava-za-obitelj/odjeli/odjel-za-djecu-i-mladez/savjet-za-mlade-vlade-republike-hrvatske.aspx>

*Važeći naziv ministarstva za vrijeme provedbe istraživanja

Primjer dobre prakse iz dosad provedenih procesa strukturiranog dijaloga, a ujedno i preporuka Vijeća Europe, odnosi se na tzv. “evidence based policy”, koje u ovom kontekstu znače politike za mlade temeljene na “dokazima”, odnosno znanju. Navedena je preporuka potekla izravno iz “Obnovljenog okvira za europsku suradnju u području mladih”, koji navodi da je pri kreiranju smislenih i pravodobnih politikâ za mlade potrebno bolje razumijevanje životnih uvjeta, vrijednosti te stavova mladih žena i muškaraca. Takve se informacije mogu donijeti i već dobro uhodanim mehanizmima kao što su “Europski centar znanja za politike mladih” (“European Knowledge Centre for Youth Policy”¹³), europski analitički servis Eurydice,¹⁴ dostupna istraživanja s područja mladih te mreže istraživača poput u veljači 2011. uspostavljene europske mreže istraživača s područja mladih (“Pool of the European Youth Researchers”¹⁵) kojima koordinira zajedničko tijelo za mlade Vijeća Europe i Europske komisije - “Youth Partnership between the European Commission and the Council of Europe”¹⁶.

Dosadašnja praksa strukturiranog dijaloga s mladima u Europi uglavnom se oslanjala na tri tehnike konzultacija s mladima te na njihovu kombinaciju. Prva je tehnika organiziranje sastanaka s mladima, pri čemu su se u izravnom dijalogu s mladima provodile konzultacije o prioritetnim pitanjima. Sljedeća se tehnika odnosila na prikupljanje znanja i informacija te prakse već iskušane u kreiranju i implementaciji politikâ za mlade. Treća široko prihvaćena tehnika odnosila se na prikupljanje informacija putem upitnika, gdje se najčešće upotrebljavao upitnik koji je napravila Europska komisija upravo za potrebe strukturiranog dijaloga s mladima.¹⁷ Preporučeno je navedene tehnike koristiti zajedno jer se njihovim kombiniranjem dolazi do većeg obuhvata mladih, što je jedan od ključnih elemenata kvalitetno provedenog strukturiranog dijaloga.

Države koje su do sada provele neki od oblika strukturiranog dijaloga slijedile su preporuke o strukturiranom dijalogu navedene u “Obnovljenom okviru za europsku suradnju u području mladih”, što znači da su osim široke primjene “otvorene metode koordinacije” i pravila co-managementa, države članice pratile i šest sljedećih načela:

- 1.) strukturirani dijalog mora biti proveden u suradnji s organizacijama mladih i putem njih;
- 2.) debata mora biti što je moguće šira i uključivija, odnosno organizacije mladih moraju pokušati postići što veći obuhvat mladih, posebice mladih sa smanjenim mogućnostima;
- 3.) program “Mladi na djelu” (njegova podakcija 5.1.) mora u što većoj mjeri biti korišten za financiranje debata i seminara na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini;
- 4.) “agenda politikâ za mlade” temelj je strukturiranog dijaloga, a dogovara se u suradnji s europskim institucijama, uključujući i Savjet država članica te Europski forum mladih;
- 5.) nužan preduvjet uspješnog provođenja strukturiranog dijaloga jest i kvalitetna valorizacija i diseminacija rezultata strukturiranog dijaloga;
- 6.) Europski forum mladih, nacionalna vijeća mladih te nacionalne agencije imaju ključnu ulogu te bi trebale informirati Europsku komisiju o postignutim rezultatima.

¹³ <http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/ekcyp/index>

¹⁴ http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php

¹⁵ <http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/research/peyr.html>

¹⁶ <http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/about/index.html>

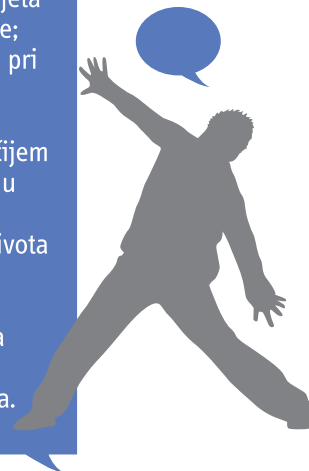
¹⁷ Upitniku se može pristupiti putem stranice http://ec.europa.eu/youth/pdf/doc1113_en.pdf

KOMPARATIVNI PRIKAZ PROVEDBE STRUKTURIRANOG DIJALOGA S MLADIMA

Sastavnice u procesu strukturiranog dijaloga u Hrvatskoj:

- 1.) Savjet za mlade Vlade Republike Hrvatske kao međuresorno, stručno i savjetodavno tijelo Vlade RH sa zadaćom sudjelovanja u koordinaciji provedbe i evaluaciji "Nacionalnog programa za mlade". Stručni i administrativni poslovi za Savjet obavljaju se u Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti*, a sredstava za rad Savjeta osiguravaju se iz sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske;
- 2.) lokalni, odnosno regionalni (područni) savjeti mladih, organizirani pri županijama, gradovima i općinama;
- 3.) Agencija za mobilnost i programe EU;
- 4.) radna tijela Hrvatskog sabora: a) Odbor za obitelj, mladež i šport, u čijem su djelokrugu poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na kvalitetu života mladih i njihovo sudjelovanje u svim djelatnostima, te b) Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu;
- 5.) Mreža mladih Hrvatske kao krovna nacionalna organizacija udruga mladih;
- 6.) udruge i klubovi mladih iz svih hrvatskih županija, općina i gradova.

Nacionalne politike prema mladima u Republici Hrvatskoj kao jedan od svojih ciljeva imaju pružanje okvira za razvoj komplementarnih politika na lokalnim i regionalnim razinama. Taj se segment pokazao osobito problematičan u Hrvatskoj jer kao što je pokazala ocjena MMH iz njihova dokumenta "Sudjelovanje mladih u lokalnim politikama za mlade" (2010.), još nije došlo do potpune realizacije "Zakona o savjetima mladih", odnosno još nisu ustrojani savjeti mladih na lokalnoj i regionalnoj (područnoj) razini. S ciljem revidiranja Zakona o savjetima mladih, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti* pripremlilo je početkom 2010. obrazac o provedbi Zakona o savjetima mladih, rezultate kojeg je obradio i prikazao prof. dr. sc. Ivan Koprić početkom 2011. godine.¹⁹ Navedeni rezultati upotrebljavaju se tijekom javnog savjetovanja i predlaganja novog Zakona o savjetima mladih.

I. Koprić u svojoj analizi izlaže da "su savjeti mladih konstituirani u 83 % županija, u 74 % gradova te u 28 % općina u Republici Hrvatskoj, od onih za koje postoje podaci. Dok su podaci za županije i gradove relativno dobri, savjeti mladih u općinama su iznimka - konstituirani su u manje od 1/3 općina. Pritom je udio općina s konstituiranim savjetima mladih u županijama u kojima su podaci poznati za sve općine prosječno 26,6 %.²⁰ U jedanaest županija u kojima su poznati podaci za sve gradove,²¹ udio gradova s konstituiranim savjetima mladih je 76,5 %. Očito je iz svih tih podataka da postoji značajna razlika u prisutnosti savjeta mladih, ovisno o tipu pa i veličini jedinice lokalne samouprave - savjeti mladih konstituirani su uglavnom u većim i urbanim jedinicama"(10). **Koprić o dobrim praksama, odnosno o efikasnom konstituiranju savjeta mladih kaže da su oni uglavnom konstituirani u velikim gradovima i županijama, dok su u ostalim jedinicama lokalne samouprave rijetko konstituirani, a kada i jesu, teško funkcioniraju (15). Gotovo svi ovdje navedeni nalazi, kao što ćemo vidjeti u kasnijem poglavlju, potvrđeni su i istraživanjem o strukturiranom dijalogu koje je koordinirala AMPEU.**

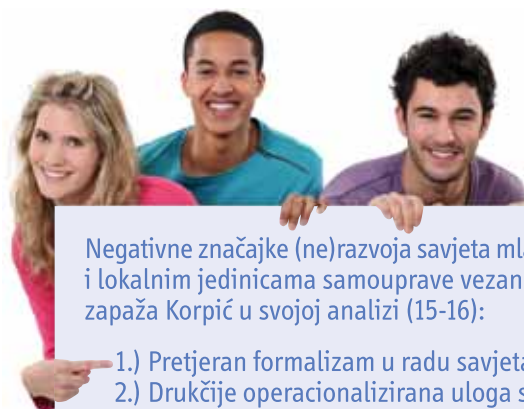
¹⁸ MMH je krovna organizacija temeljem izbora 61 udruge-članice.
http://mmh.hr/index.php?page=info&cat_id=25

¹⁹ Analiza podataka prikupljenih temeljem "Obrasca o provedbi Zakona o savjetima mladih", Zagreb, travanj 2011., prof. dr. sc. Ivan Koprić, Pravni fakultet sveučilišta u Zagrebu.

²⁰ Podaci za sve općine poznati su u sljedećim županijama: Bjelovarsko-bilogorska, Dubrovačko-neretvanska, Karlovačka, Koprivničko-križevačka, Ličko-senjska, Međimurska, Sisačko-moslavačka, Zagrebačka.

²¹ Riječ je o sljedećim županijama: Bjelovarsko-bilogorska, Brodsko-posavska, Karlovačka, Koprivničko-križevačka, Ličko-senjska, Međimurska, Požeško-slavonska, Sisačko-moslavačka, Varaždinska, Virovitičko-podravska, Zagrebačka.

*Važeći naziv ministarstva za vrijeme provedbe istraživanja

Negativne značajke (ne)razvoja savjeta mladih u regionalnim (područnim) i lokalnim jedinicama samouprave vezane su uz sljedeće elemente koje zapaža Korpić u svojoj analizi (15-16):

- 1.) Pretjeran formalizam u radu savjeta mladih;
- 2.) Drukčije operacionalizirana uloga savjeta mladih nego što je to propisano Zakonom o savjetima mladih, pri čemu savjeti mladih preuzimaju ulogu koju bi redovito trebale obavljati jedinice lokalne samouprave, a ne Zakonom propisanu ulogu - konzultiranje u donošenju odluka regionalnog ili lokalnog predstavničkog tijela;
- 3.) Neinformiranost zaposlenih u regionalnoj i lokalnoj upravi o potrebi osnivanja i ulogama savjeta mladih;
- 4.) Neinformiranost udruga mladih koje lokalno djeluju o savjetima mladih;
- 5.) Nevoljkost mladih, čak i onih aktivnih u predstavljanju interesa mladih u lokalnim sredinama, za uključivanje u rad savjeta mladih. Pritom Korpić napominje da u ovoj ocjeni treba biti oprezan jer su obrasce popunjavali članovi lokalne/regionalne samouprave, a ne mladi;
- 6.) Pretjerana politizacija jer mladi članovi savjeta mladih nerijetko dolaze iz pomladaka političkih stranaka;
- 7.) Zaposleni u lokalnim, odnosno regionalnim upravama nerijetko na mlade gledaju kao na generacijske političke suparnike;
- 8.) Nedovoljni kapaciteti lokalne/regionalne samouprave za pokretanje postupka formiranja savjeta mladih te za njihovo uspješno funkcioniranje. Ti nedovoljni kapaciteti nisu vezani samo uz već spomenutu neinformiranost nego i uz nedovoljan broj službenika koji bi se bavili tim područjem. Navedeno ide do toga da u nekim jedinicama nema službenika zaduženih za pitanje mladih.

Opservacija koja dopunjuje ovdje iznesene zaključke, a do koje se došlo kontaktiranjem zaposlenih u jedinicama lokalne i regionalne samouprave u svrhu provođenja ankete o strukturiranom dijalogu naručene od Agencije za mobilnost i programe EU, odnosi se na većinom lošu i nedovoljnu vidljivost savjeta mladih. Naime, mnoge jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave nemaju informacije o radu savjeta mladih na svojim mrežnim stranicama, a kada to i imaju, najčešće nije riječ o posebno određenoj stranici koja bi služila samo za prezentiranje rada savjeta mladih, nego većinom o kratkoj informaciji o osnivanju savjeta. Dostupne informacije o savjetima mladih tako se u velikom broju slučajeva nalaze na infostranicama jedinica regionalne i lokalne samouprave. Uz to, velik broj ustrojenih savjeta mladih nema plan njihova razvoja i planirane aktivnosti za iduće razdoblje, već se o akcijama odlučuje prigodno - ovisno o trenutačnim potrebama.

KOMPARATIVNI PRIKAZ PROVEDBE STRUKTURIRANOG DIJALOGA S MLADIMA

Analizu rada savjeta mladih provela je i Mreža mladih Hrvatske ("Sudjelovanje mladih u razvoju politika za mlade"), a njeni se zaključci podudaraju s već iznesenima. Publikacija MMH također navodi i problem nedostatnih materijalnih i financijskih sredstava za funkcioniranje rada savjeta mladih "kako članovi savjeta mladih, osim svog volonterskog rada, znanja i vještina, ne bi trebali ulagati nikakva dodatna sredstva" (37). Zapažanja MMH vezana su i uz to da "savjeti mladih nisu aktivno uključeni u rad županijske skupštine - te gradskih ili općinskih vijeća i u većini slučajeva ne sudjeluju u njihovom radu po pitanjima koja direktno, ali i po pitanjima koja indirektno utječu na živote mladih ljudi u njihovoj lokalnoj zajednici (ekologija, ekonomija, turizam, poljoprivreda i sl.)" (38).

Trenutačno je u tijeku revidiranje "Zakona o savjetima mladih" i ostaje se nadati da će se primjedbe iznesene u analizama uzeti u obzir i u formalnom - pravnom smislu i u njegovoj provedbi. Po sadašnjoj situaciji može se zaključiti da Republika Hrvatska ne provodi ni postojeće uredbe o mladima, a za strukturirani dijalog, kao koherentan i kontinuiran sustav provođenja konzultacija i primjene njihovih rezultata, potrebno je mnogo više čak i od provođenja zakona i pravilnika. Budući da bi prema preporukama iznesenima u "Obnovljenom okviru za europsku suradnju na području mladih (2010. - 2018.) Vijeća Europske unije", ne samo MMH kao krovna organizacija udruga mladih za 61 udругu u Republici Hrvatskoj nego i lokalni i regionalni (područni) savjeti mladih trebali sudjelovati u procesu strukturiranog dijaloga, ovdje izložena analiza rada savjeta mladih u Hrvatskoj mogla bi poslužiti za oblikovanje preporuka za poticanje procesa strukturiranog dijaloga u Republici Hrvatskoj.

U skladu s ciljem ovog **istraživanja** - ispitivanjem postojanja i oblika strukturiranog dijaloga s mladima u jedinicama lokalne i regionalne samouprave - prikupljanje dostupnih podataka i već učinjenih analiza bilo je dio prve faze istraživanja. U drugoj fazi istraživanja pristupilo se **primjeni upitnika** čija je namjena bila ispitati širi okvir suradnje udruga mladih i zaposlenih u jedinicama lokalne/regionalne samouprave te zaposlenih u ministarstvima pod čiju nadležnost potpadaju mladi, a u uzorku su bili i zastupnici Hrvatskog sabora. Prikaz načina konstrukcije uzorka i metodologiju donosimo u sljedećoj cjelini ovog rada.

METODOLOGIJA

ISTRAŽIVANJA

Istraživanje je metodološki podijeljeno u tri dionice:

1. analiza dokumenata koji propisuju politike za mlade u Hrvatskoj i Europi te donose rezultate njihove primjene. Analiza je uključivala stručne i znanstvene publikacije te elektroničke sadržaje od kojih se najveći dio odnosi na dokumente hrvatske i europske politike prema mladima;
2. istraživanje putem upitnika za prikupljanje kvantitativnih i kvalitativnih podataka o načinu i opsegu suradnje udruga mladih te predstavnika zakonodavne i predstavničke vlasti;
3. izrada studije s prikazanim rezultatima analize postojećih dokumenata i rezultata primjene upitnika.

Kao priprema druge dionice istraživanja izražena su dva komplementarna upitnika - jedan za predstavnike udruga mladih, a drugi za članove izvršne i predstavničke vlasti. Također su izražena dva uzorka istraživanja:

A) uzorak udruga mladih koji je određen putem sljedećih koraka:

- 1.) Uvidom u registar udruga Republike Hrvatske²² koje se bave mladima ustanovljeno je da u Hrvatskoj postoji oko 600 udruga mladih. Kao udruge mladih definirane su one koje u opisu (nazivu) svojih djelatnosti imaju ključnu riječ "mladi"; pregledom aktivnosti udruga ustanovljeno je da je samo stotinjak udruga doista i aktivno te je sastavljena lista tih udruga po županijama;
- 2.) U izboru udruga posebno je vođeno računa o zastupljenosti onih koje predstavljaju posebno ranjive skupine - mlade s invaliditetom, članove homoseksualne zajednice te mlade Rome;
- 3.) Županije su podijeljene na tri velike regije te je temeljem podatka o tome da je većina udruga smještena u sjevernoj i središnjoj Hrvatskoj odlučeno da će uzorak od 30 udruga mladih sačinjavati:
  - 12 udruga iz regije koja je označena kao sjeverna i središnja Hrvatska (Grad Zagreb, Zagrebačka županija, Krapinsko-zagorska, Varaždinska, Međimurska, Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska, Sisačko-moslavačka, Karlovačka i Ličko-senjska županija);
  - 9 udruga iz Istarske, Primorsko-goranske i Splitsko-dalmatinske županije;
  - 9 udruga s područja Požeško-slavonske, Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije.

B) uzorak predstavnika izvršne i zakonodavne vlasti čine ukupno 32 ispitanika:

- 1.) 3 člana Hrvatskog sabora;
- 2.) 8 predstavnika ministarstava mjerodavnih za pitanja mladih:
  - Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske mobilnosti*
  - Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa*
  - Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva*
  - Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi*
  - Ministarstvo pravosuđa
  - Ministarstvo kulture
  - Ministarstvo turizma
  - Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija*.
- 3.) 21 predstavnik regionalne vlasti iz odjela za mlade ili županijske skupštine (po jedan ispitanik iz svake županije).

²² <http://195.29.186.154/RegistarUdruga/>

*Važeći naziv ministarstva za vrijeme provedbe istraživanja

METODOLOGIJA

ISTRAŽIVANJA

Regionalna distribucija udruga odgovara planiranom uzorku - 12 iz regije sjeverne i središnje Hrvatske te po 9 iz preostale dvije regije, a ostala obilježja udruga iz uzorka bit će ovdje ukratko prikazana, prije analize podataka koji se odnose na srž ovog istraživanja - postojanja i oblika strukturiranog dijaloga s mladima u Hrvatskoj. Napominjemo da nećemo prikazivati postotke, već apsolutne brojeve, odnosno frekvencije (označene s "f") zbog malog broja ispitanika u uzorku. Nakon regionalne distribucije prvo promatrano obilježje bilo je razdoblje osnutka udruga. Najviše ih je 14 - osnovano od 1999. do 2005, 9 ih je osnovano između 2006. i 2010., 6 ih je osnovano od 1991. do 1998., dok je samo jedna udruga iz uzorka osnovana prije 1991. godine.

*Važeći naziv ministarstva za vrijeme provedbe istraživanja

U istraživanju nam je bilo bitno ispitati i koliko su udruge samostalne u radu te koliko surađuju sa sličnim organizacijama u zemlji i inozemstvu. Dobiveni su rezultati o 18 udruga koje su samostalne u radu. Od ukupnog broja od 30 udruga njih 24 je u članstvu nacionalnih organizacija. U pogledu suradnje s drugim organizacijama, od njih 30 samo je jedna udruga navela da nema suradnju s drugim organizacijama. Na projektima od važnosti za mlade na lokalnoj razini surađuje 28 udruga, dok na državnoj razini suradnju ima 25, a na međudržavnoj 20 udruga. Iz našeg je uzorka 25 udruga članica u nekoj međunarodnoj organizaciji, u ovom slučaju Europskom forumu mladih ili ECAS-u ("European Citizen Action Service").

Na prvome mjestu većine udruga, odnosno u slučaju 10 udruga, glavni su izvor financiranja donacije građana, a sedam kao glavne izvore prihoda navodi članarine. Tri udruge prepoznaju vlastitu djelatnost kao primaran izvor sredstava, samo četiri ih primaju međunarodne potpore. Pet udruga dobiva financijsku pomoć regionalne ili lokalne samouprave, a iz državnog proračuna financijska sredstva dobiva samo jedna udruga iz uzorka.

PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA: STAJALIŠTA PREDSTAVNIKA UDRUGA MLADIH I ZAKONODAVNE I IZVRŠNE VLASTI O ELEMENTIMA STRUKTURIRANOG DIJALOGA U HRVATSKOJ

PODRUČJA I OBLICI SURADNJE

Analiza područja i oblika suradnje udruga s predstavnicima vlasti u Hrvatskoj počela je postavljanjem otvorenog pitanja o toj temi predstavnicima obiju skupina. Najčešći odgovori predstavnika udruga mogu se svrstati u dvije skupine:

- 1.) traženje financijskih sredstava za djelovanje udruge;
- 2.) sudjelovanje u radnim skupinama i javnim raspravama.

Vrlo sadržajan odgovor člana/ice jedne od udruga iz uzorka glasio je ovako:

“S predstavnicima vlasti najčešće surađujemo kroz sudjelovanje u radu raznih savjeta, odbora i drugih oblika savjetodavnih ili ekspertnih tijela, te u suradnji radimo na oblikovanju gradskih i županijskih programa za mlade. Osim toga, direktnu suradnju imamo i na provedbi projekata. Kroz program lokalne politike za mlade i izgradnje kapaciteta organizacija mladih i savjeta mladih, često provodimo kratkoročne edukacije za predstavnike jedinica lokalne i regionalne samouprave.”

Saborski zastupnici iz uzorka redom su odgovorili da s mladima komuniciraju i surađuju preko Savjeta za mlade Vlade RH, no izdvojio se i jedan odgovor koji upozorava na probleme u toj suradnji:

“Hrvatski sabor, bojim se, ni na koji način ne surađuje s udrugama mladih. Suradnja s Odborom za obitelj, mladež i sport povremena je i prigodna i temeljem osobne inicijative. Zastupnici i klubovi surađuju raznoliko, kako tko, ovisno o potrebi, ali cijela priča/suradnja nije institucionalizirana.”

Predstavnici osam ministarstava mjerodavnih za pitanja mladih također su dali prilično uniformirane odgovore o suradnji s udrugama mladih, i to u tri smjera, pri čemu se nije izdvojio nijedan ilustrativan komentar:

- 1.) konzultacije o novim dokumentima i projektima koji su značajni za mlade;
- 2.) sudjelovanje mladih i udruga mladih na otvorenim/informacijama
- 3.) ministarstava; financiranje projekata udruga mladih.

Treća skupina predstavnika vlasti ovdje je izrazito zanimljiva jer oni najčešće i dolaze u kontakt s predstavnicima udruga mladih, što se i pokazalo iz njihovih odgovora. Njihovi su se odgovori po učestalosti svrstali u 6 skupina:

- 1.) potpora radu savjeta mladih;
- 2.) savjetodavna potpora;
- 3.) financijska potpora i nadzor provedbe projekata financiranih od županije;
- 4.) pomoć u pripremi i realizaciji projekata financiranih od EU;
- 5.) donošenje strateških dokumenata za mlade;
- 6.) obilježavanje određenih događaja - sportskih, kulturnih i humanitarnih manifestacija, proslava dana županije i grada.

Moramo dodati da je u odgovorima zapaženo da županijski predstavnici često kao jedan od oblika suradnje i uloga savjeta mladih navode organiziranje različitih događaja poput humanitarnih akcija, sportskih manifestacija i sl. koje ne potpadaju pod njihovu djelatnost prema Zakonu o savjetima mladih.

Kao zanimljiv i ilustrativan odabrali smo odgovor koji je sažeo nekoliko ne baš pozitivnih elemenata suradnje jedne od županija i udruga mladih:

“Suradnja županije s predstavnicima mladih najčešće su u financiranju projekata i programa mladih i za mlade. Suradnja između dviju strana je mala ako govorimo o konkretnoj suradnji na provedbi projekata i programa, tj. zajedničkoj provedbi istih. Znači, nedostaju partnerski odnosi između dviju strana. Županija velikim djelom financira aktivnosti srednjih i osnovnih škola te subvencionira prijevoz za navedene dobne skupine. Što se tiče studentske populacije, financirani su putem stipendija te županija financira rad Klubova županijskih studenata u većim gradovima. Županija također ulaže u programe prevencije i suzbijanja ovisnosti za mlade, ali nedostaje financiranja razvojnih projekata za mlade kao što su neformalno obrazovanje, socijalno poduzetništvo itd.”

**PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA:
STAJALIŠTA PREDSTAVNIKA UDRUGA MLADIH I
ZAKONODAVNE I IZVRŠNE VLASTI O ELEMENTIMA
STRUKTURIRANOG DIJALOGA U HRVATSKOJ**

NAČINI KOMUNIKACIJE

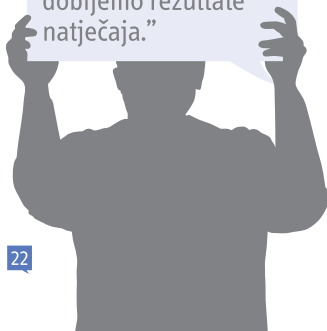
Smjernice europskih strategija za mlade kao glavnu značajku redom navode njihovu participativnost. Uz nju se veže i otvorenost, odnosno transparentnost, te učinkovitost. **Bez kvalitetne komunikacije, s priznavanjem udruga mladih kao relevantnih sugovornika, nema ni kvalitetne politike za mlade.** Stoga nam je bilo izuzetno važno ispitati smjerove i sadržaj komunikacije predstavnika udruga mladih i vlasti, a rezultate donosimo u Tablici 1.

Tablica 1: Najčešći načini komunikacije predstavnika udruga i vlasti (f)

Koji je najčešći način početka komunikacije/ suradnje između vaše udruge i članova predstavničke i izvršne vlasti?		Koji je najčešći način početka komunikacije/ suradnje između vaše institucije vlasti i predstavnika udruga mladih?	
a) Na vašu inicijativu	12	a) Na vašu inicijativu	7
b) Pozivom predstavničke ili izvršne vlasti	4	b) Na inicijativu udruga mladih	6
c) Podjednako s obje strane	14	c) Podjednako s obje strane	19
d) Niste sigurni	-	d) Niste sigurni	-
e) Nešto drugo, što?	-	e) Nešto drugo, što?	-

Zanimljivo je da obje skupine ispitanika iskazuju da inicijativa za komunikaciju i suradnju u pravilu dolazi podjednako s obje strane, no članovi udruga mladih u većem broju nego predstavnici vlasti govore o preuzimanju inicijative u komunikaciji. Na pitanje na kakav prijam dolaze prijedlozi predstavnika udruga kod vlasti, mladi iz udruga bili su podijeljeni i češće su govorili o negativnom nego o pozitivnom prijmu. Na loš prijam kod vlasti najčešće su dolazili prijedlozi koji su uključivali i financijsku potporu. **Po sadržajnosti smo izdvojili dva odgovora predstavnika mladih:**

“Obično svašta obećaju javno i u direktnim sastancima, no uglavnom nas poslije toga pokušavaju ignorirati. Dobijemo termin za sastanak ili se odazovu pozivu za sudjelovanje. Ili dobijemo rezultate natječaja.”

22

“Možemo načelno reći da nije jednostavno uspostaviti suradnju s predstavnicima vlasti. Uglavnom su potrebni dugotrajni zagovarački napori i visok stupanj ekspertize. No, naši prijedlozi u velikoj mjeri nailaze na pozitivan prijam kod predstavnika vlasti. Nakon što se pokažete kao kvalitetan partner, vrlo je vjerojatno da ćete biti priznati kao takvi te da će inicijativa za suradnju dolaziti i od strane predstavnika vlasti.”

Za razliku od predstavnika udruga, saborski zastupnici iz uzorka te predstavnici ministarstava redom su odgovorili da njihovi prijedlozi nailaze na dobar ili odličan prijam kod udruga mladih, no kod predstavnika županija nailazimo na raznolikije odgovore, iako i oni u najvećem dijelu govore o pozitivnom odazivu mladih. Jedan od odgovora predstavnika županije koji se može ocijeniti kao “neutralan” jest:

“U jedinicama lokalne samouprave gdje su mladi bolje organizirani i odaziv je više nego zadovoljavajući, posebice u športskim udrugama i udrugama kulture, kao i mladeži političkih stranaka, što se odnosi uglavnom na gradove u županiji. Slabiji je odaziv u manjim općinama s obzirom na to da su aktivni mladi uglavnom studenti u većim gradovima s privremenim boravištima izvan prebivališta. Naši napori uglavnom su bili usmjereni na formiranje vijeća mladih u gradovima i općinama kako bismo ih potaknuli na aktivno uključivanje u rad tijela jedinica lokalne samouprave, posebice pri izradi i donošenju akata vezanih uz kvalitetu života mladih.”

No, identificirana su i dva odgovora koja upućuju na nedostatnosti suradnje udruga mladih i predstavnika županija:

“Nisam doživio samoinicijativne prijedloge lokalnih vlasti prema organiziranom sektoru mladih u sedam godina, koliko se bavim civilnim društvom.”

“Udruge mladih se u načelu rado odazivaju pozivu na suradnju, iako se mora priznati da je gotovo uvijek riječ o istim organizacijama koje su aktivne u civilnom sektoru te sustavno rade na unapređenju kvalitete života mladih u gradu. Postoje također udruge koje su skeptične prema prijedlozima suradnje s predstavnicima lokalne vlasti, najčešće traže identifikaciju ‘vlastite koristi’ od sudjelovanja na zajedničkom projektu ili pak opravdaju uskraćivanje spremnosti na suradnju drugačijim, usko profiliranim interesima udruge koji nisu nužno u korespondenciji s potrebama i interesima šire populacije mladih u gradu.”

Ova dva odgovora predstavnika vlasti upućuju na teškoće u komuniciranju predstavnika regionalnih (područnih) vlasti i udruga mladih, što je posebna tema koju obrađujemo u sljedećoj cjelini.

**PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA:
STAJALIŠTA PREDSTAVNIKA UDRUGA MLADIH I
ZAKONODAVNE I IZVRŠNE VLASTI O ELEMENTIMA
STRUKTURIRANOG DIJALOGA U HRVATSKOJ**

TEŠKOĆE U KOMUNIKACIJI

Predstavnici udruga ni u jednom slučaju nisu izjavili da nema teškoća u suradnji s predstavnicima vlasti, dok su predstavnicu vlasti u najvećem broju iskazivali mišljenje o nepostojanju teškoća u suradnji s mladima, što je najviše iskazano u odgovorima predstavnika ministarstava. Ipak, sljedeći odgovor jednog od predstavnika ministarstava upućuje na određene teškoće:

“Moja je procjena da se mladu populaciju ne uzima kao relevantnog sugovornika, čak ni po pitanjima koja i na mlade imaju izravnog utjecaja. Ne poznajem slučaj da je produbljena komunikacija čija je inicijativa došla od strane mladih.”

Također, jedan od ispitanih saborskih zastupnika prepoznaje problem u tome što “suradnja nije institucionalizirana i formalizirana (što je dosta nužno u našem krutom sustavu)”.

Među odgovorima predstavnika županija odabrali smo četiri koja su nam se činila najilustrativnija:

“Gledano sa strane mladih, najveća komplikacija je to što mladi ne znaju kome se mogu obratiti u određenim institucijama. U županiji ne postoji odjel ili odsjek unutar jednog odjela koji je zadužen za mlade ili za komunikaciju s mladima. Česti su slučajevi u kojima se mlade osobe usmjerava iz jednog upravnog odjela u drugi pod izlikom da taj odjel nije zadužen za mlade ili zahtjevi koje mladi imaju ne spadaju u njihov resor.”

“Naš je problem što na našem području nema udruga koje bi se bavile isključivo problemima mladih i za mlade.”

“Udruge mladih, kao što je već rečeno, rado se odazivaju pozivu na suradnju, ali su iskustva takva da su prilikom sudjelovanja u zajedničkom radu udruge mladih često nedovoljno informirane o mogućnostima sustava, često imaju nerealna očekivanja od lokalne vlasti te brzo gube motivaciju i elan za aktivan rad na ispunjavanju zacrtanih ili planiranih aktivnosti. Očit je i manjak inicijative, ideja i kreativnosti prilikom prihvaćanja suradnje, potrebno je stalno usmjeravati i poticati mlade na ispunjenje preuzetih obveza i zadataka, iako posjeduju potrebne vještine i znanja.”

“Kad već dođe do komunikacije, poteškoće ne postoje, no predstavnici lokalne vlasti pokazuju premalo inicijative i brige za akcije mladih.”

Budući da su odgovori predstavnika udruga mladih bili vrlo sukladni, odabrali smo samo tri iz kojih se mogu izvući glavni problemi u komunikaciji i suradnji udruga mladih i predstavnika vlasti:

“Poteškoće su u tome što predstavnici vlasti misle da su bogomdani na tim pozicijama na kojima jesu i smatraju da je najvažnije pobrinuti se da je njima dobro i ljudima koji su dobri s njima, a ostalima uglavnom pričati prazne priče i mazati im oči dokle god to mogu.”

“Teško je biti iskren. Nas često košta iskrenost jer otvoreno i glasno kažemo što nam smeta i predstavlja barijeru. Ovom prilikom ćemo prešutjeti sve što nas tišti jer nas je zadnji put koštalo. Općenito, poteškoća je kad očekujemo sastanak s nekim tko je odgovoran za odluke, a na kraju se sastanemo s nekim na nižoj razini. Ne daje ohrabrujuću poruku, više ispada da gubimo vrijeme i energiju.”

“Operativno lakše surađujemo sa službenicima na nižim pozicijama, a s onima na političkoj razini teško je uopće uspostaviti komunikaciju. Često je suradnja deklarativne naravi, postignu se dogovori i formuliraju konkretne ideje, međutim zastoj nastaje u operacionalizaciji dogovora, provedbi zacrtanih ciljeva i aktivnosti te nedostatku ishoda/rezultata.”

**PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA:
STAJALIŠTA PREDSTAVNIKA UDRUGA MLADIH I
ZAKONODAVNE I IZVRŠNE VLASTI O ELEMENTIMA
STRUKTURIRANOG DIJALOGA U HRVATSKOJ**

**PERCEPCIJA OSTVARENOSTI POTREBA MLADIH PREMA PODRUČJIMA
NACIONALNOG PROGRAMA ZA MLADE I ZADOVOLJSTVO SURADNJOM**

U istraživanju stavova i vrijednosti mladih iz 2004.²³ mladi su kao vlastite najveće probleme u hrvatskom društvu naveli nezaposlenost, nizak životni standard i nedostatak životne perspektive. "Nacionalni program za mlade" kao detaljan plan rada na polju poboljšanja životnih uvjeta mladih traži angažman svih razina vlasti, ali i udruga mladih. Obuhvatu načina na koji se taj program provodi te procjeni njegovih rezultata pristupili smo ispitivanjem predstavnika udruga mladih o percepciji ostvarenosti njihovih potreba u suradnji s predstavnicima pojedinih razina vlasti (Tablica 2) te pitanjem u kojim su područjima udruge imale suradnju s predstavnicima vlasti (Tablica 3).

Mladi u najvećem broju nikada nisu imali suradnju s predstavnicima Sabora, njih čak 24, dok ih 6 smatra da su u takvoj suradnji njihove potrebe samo malo ostvarene. Slično je i sa suradnjom s ministrima te gradonačelnicima/načelnicima općina, s kojima mladi u gotovo polovini slučajeva nisu imali kontakata. S predstavnicima ministarstava zaduženim za mlade gotovo sve su udruge iz uzorka imale kontakte, kao i sa županima i dožupanima, a u nešto manjoj mjeri i s članovima županijskog poglavarstva. No, i ovdje najčešće ocjenjuju da su u tim slučajevima njihove potrebe samo malo ostvarene. U najvećoj su mjeri potrebe ostvarene u suradnji s članovima gradskog ili općinskog poglavarstva (osim gradonačelnika/načelnika). Zaključno, udruge mladih imaju najviše razloga za zadovoljstvo suradnjom s članovima gradskog ili općinskog poglavarstva, članovima županijskog poglavarstva te nešto manje sa županom i dožupanom. Odgovori mladih na predzadnju ponuđenu opciju - suradnju s Agencijom za mobilnost i programe EU ponešto je zbunjujuća jer nijedan predstavnik udruge nije naveo suradnju iako je u uzorku bilo predstavnika koji su sudjelovali u programu osposobljavanja s temom strukturiranog dijaloga koji je organizirala Agencija.

Tablica 2: Procjena ostvarenosti potreba mladih - predstavnici udruga mladih (f)

Molimo vas da naznačite svoju procjenu u kojoj su mjeri u suradnji vaše udruge i određenih predstavnika vlasti ostvarene potrebe mladih koje ste naznačili u početku suradnje	Puno	Donekle	Malo	Nimalo	Udruga nije imala takav oblik suradnje/komunikacije
1.) Između vas i zastupnika u Hrvatskom saboru	-	-	6	-	24
2.) Između vas i nekog od ministara u Vladi	-	-	14	-	16
3.) Između vas i predstavnika ministarstava zaduženih za pitanja mladih	5	6	14	-	5
4.) Između vas i župana/dožupana	-	8	12	7	3
5.) Između vas i člana županijskog poglavarstva (osim župana)	-	9	10	3	8
6.) Između vas i gradonačelnika/načelnika općine	-	5	11	-	14
7.) Između vas i člana gradskog/općinskog poglavarstva (osim gradonačelnika/ načelnika)	-	14	10	-	6
8.) Između vas i specijaliziranih agencija za pitanja mladih (primjerice, Agencija za mobilnost i programe Europske unije)	-	-	-	-	-
9.) Neka druga institucija/predstavnik	-	-	-	-	-

²³ Istraživanje "Mladi i europski integracijski procesi" provedeno je 2004. u Institutu za društvena istraživanja u Zagrebu na reprezentativnom uzorku od 2000 mladih.

Tablica 3 pokazuje nam koja su područja suradnje udruga mladih i vlasti “kritična”, odnosno u kojima je potrebno intenzivirati suradnju. Naime, dok su sve udruge odgovorile da su s predstavnicima vlasti surađivale na području aktivnog sudjelovanja mladih u društvu, kulture mladih i slobodnog vremena te mobilnosti informiranja i sudjelovanja, na drugom su polu područja zapošljavanja i poduzetništva te zdravstvene zaštite i reproduktivnog zdravlja u kojima tri četvrtine udruga nikada nije imala suradnju s predstavnicima vlasti. Između njih se nalaze obrazovanje i informatizacija te socijalna politika, u kojima je ipak najveći dio udruga mladih do sada surađivao s predstavnicima vlasti. Zanimljivo je da je **najveća ostvarenost suradnje upravo u “mekim” područjima politike mladih, poput kulture i slobodnog vremena**, dok zapošljavanje i poduzetništvo te zdravstvenu zaštitu i reproduktivno zdravlje, koji su ovdje najmanje zastupljeni u suradnji, možemo označiti kao “tvrda” područja politikâ za koje je potrebna i posebna ekspertiza i usmjerenije financiranje.

Tablica 3: Područja Nacionalnog programa za mlade u kojima je ostvarena suradnja udruga mladih i vlasti - odgovori predstavnika udruga mladih (f)

Molimo vas da navedete u kojim ste područjima Nacionalnog programa za mlade do sada surađivali s predstavnicima vlasti	Ne	Da
1.) Obrazovanje i informatizacija	7	23
2.) Zapošljavanje i poduzetništvo	26	4
3.) Socijalna politika	7	23
4.) Zdravstvena zaštita i reproduktivno zdravlje	25	5
5.) Aktivno sudjelovanje mladih u društvu	-	30
6.) Kultura mladih i slobodno vrijeme	-	30
7.) Mobilnost, informiranje i sudjelovanje	-	30

Kao što smo već najavili, predstavnike vlasti upitali smo za mišljenje o tome koliko je pojedina akcija Programa ostvarena u suradnji s mladima (Tablica 4).

Tablica 4: Procjena ostvarenosti potreba mladih - predstavnici vlasti (f)

Molimo vas da naznačite svoju procjenu u kojoj su mjeri u suradnji vaše institucije vlasti i predstavnika udruga mladih ostvarene potrebe mladih iz poglavlja Nacionalnog programa za mlade	Puno	Donekle	Malo	Nimalo	Moja institucija vlasti ne provodi programe iz navedenog poglavlja
1.) Obrazovanje i informatizacija	14	13	2	1	2
2.) Zapošljavanje i poduzetništvo	7	7	16	-	2
3.) Socijalna politika	2	3	15	-	12
4.) Zdravstvena zaštita i reproduktivno zdravlje	3	13	2	2	12
5.) Aktivno sudjelovanje mladih u društvu	15	6	3	3	5
6.) Kultura mladih i slobodno vrijeme	7	14	5	3	3
7.) Mobilnost, informiranje i sudjelovanje	5	17	6	-	4

**PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA:
STAJALIŠTA PREDSTAVNIKA UDRUGA MLADIH I
ZAKONODAVNE I IZVRŠNE VLASTI O ELEMENTIMA
STRUKTURIRANOG DIJALOGA U HRVATSKOJ**

Predstavnici vlasti najmanje su suradnje s mladima iskazali u području socijalne politike te zdravstvene zaštite i reproduktivnog zdravlja. Predstavnici regionalne vlasti ta bi dva područja morali shvatiti vrlo ozbiljno jer njima osiguravaju temeljne životne uvjete mladima, i samim bi time trebali imati i ostvarenu suradnju s mladima. **Socijalna se politika**, uz zapošljavanje i poduzetništvo, opet pojavljuje kao poglavlje “Nacionalnog programa za mlade” u kojem je potreban veći angažman vlasti jer je najveći dio ispitanika iz uzorka vlasti odgovorio da čak i ako su imali suradnju s mladima, rezultate mogu ocijeniti kao neznatne.

Kao kategorije “Programa” koje predstavnici vlasti u nešto većoj mjeri vide kao “donekle” ostvarene pojavljuju se **obrazovanje i informatizacija te socijalna politika**, za koju možemo zaključiti da je prilično “čista kategorija”. Naime, predstavnici vlasti se ili ne bave socijalnom politikom ili onda kada se njome bave, ostvaruju barem nekakve rezultate. **Najuspješnijim su se cjelinama “Programa” pokazali obrazovanje i informatizacija** na prvome mjestu jer je 27 od 32 ispitanika s vlasti odgovorilo da su u ovom području potrebe mladi ostvarene ili puno ili donekle, te aktivno sudjelovanje mladih u društvu čiju je realizaciju gotovo polovina ispitanika s vlasti ocijenila kao uspješnu. **Kultura mladih i slobodno vrijeme te mobilnost, informiranje i sudjelovanje u najvećem su broju prikupili ocjenu o djelomičnoj ostvarenosti**, što opet upućuje na potrebu za većim angažmanom i na tim područjima.

Kao nastavak Tablice 4, u Tablici 5 donosimo prikaz odgovora na pitanje o percepciji promjena u radu do kojih je eventualno došlo tijekom suradnje predstavnika udruga mladih i vlasti. Dobiveni odgovori upućuju na to da **gotovo polovina predstavnika vlasti smatra da je bilo poboljšanja rada u području politikâ mladih**, dok ih trećina smatra da nije došlo ni do kakvih promjena. Samo ih manji broj iskazuje neodlučnost ili stav o lošijem odvijanju procesa vezanih uz politike mladih.

Tablica 5: Procjena ostvarenih promjena tijekom suradnje predstavnika udruga i vlasti - odgovori predstavnika vlasti (f)

Molimo vas da navedete je li suradnja vaše institucije vlasti i predstavnika udruga mladih dovela do promjena u radu vaše institucije vlasti u području politikâ mladih	
1.) smatram da nije	10
2.) procesi usmjereni ka ostvarenju ciljeva iz područja politikâ mladih su usporeni/lošije se odvijaju	4 15
3.) došlo je do poboljšanja rada u području ostvarenja ciljeva iz područja politikâ mladih	
4.) ne znam/nisam siguran/na	3

Tablica 6 donosi prikaz zadovoljstva predstavnika udruga i vlasti njihovom suradnjom, pri čemu se odmah ističe jasna polarizacija mladih u samo dvije kategorije odgovora, dok su se predstavnici vlasti raspršili po gotovo svim kategorijama, s pretežnim brojem odgovora koji se veže uz veću mjeru zadovoljstva suradnjom.

Tablica 6: Zadovoljstvo načinom suradnje predstavnika udruga i vlasti (f)

Ukupno gledajući, jeste li zadovoljni načinom na koji se odvija suradnja vaše udruge i predstavnika vlasti?		Ukupno gledajući, jeste li zadovoljni načinom na koji se odvija suradnja vaše institucije vlasti i predstavnika udruga mladih?	
a) u potpunosti sam nezadovoljan/na	-	a) u potpunosti sam nezadovoljan/na	3
b) većinom sam nezadovoljan/na	23	b) većinom sam nezadovoljan/na	3
c) neodlučan/na sam	7	c) neodlučan/na sam	-
d) većinom sam zadovoljan/na	-	d) većinom sam zadovoljan/na	23
e) u potpunosti sam zadovoljan/na	-	e) u potpunosti sam zadovoljan/na	3

Naime, čak su 23 predstavnika udruga mladih iskazala veću mjeru nezadovoljstva njihovom suradnjom s predstavnicima vlasti, dok ih je sedam ostalo neodlučno. S druge strane, čak su 23 predstavnika vlasti izrazila većinsko zadovoljstvo tom suradnjom te po tri potpuno nezadovoljstvo, veću mjeru nezadovoljstva i potpuno zadovoljstvo suradnjom. Ovakva gotovo dijametralno suprotna distribucija odgovora predstavnika udruga i vlasti upućuje na dublje probleme u komunikaciji, suradnji i ostvarenju zacrtanih planova na području politikâ za mlade i svakako bi trebala biti jedan od pokazatelja koji će usmjeriti nova planiranja u području tih politikâ.

PROCJENA UČINAKA SURADNJE UDRUGA I VLASTI U RH NA PODRUČJU POLITIKÂ PREMA MLADIMA

Iskustvo suradnje i njeni rezultati izravno se odražavaju na sve buduće prijedloge suradnje; i dok pozitivno iskustvo pospješuje i iduće uspjehe, negativno ih često blokira. To je osobito slučaj s udrugama mladih koje katkad oskudijevaju u ljudskim resursima i vještinama koje bi im olakšale pokušaje suradnje usprkos prijašnjem neuspjehu. Među ispitanicima iz udruga naišli smo na odgovore koji procjenjuju suradnju korektnom poput:

“Cilj nam je s predstavnicima vlasti uspostaviti dugoročnu suradnju. Naše dosadašnje iskustvo pokazuje da je bilo niz dobrih inicijativa i uspostavljanja partnerstava. U nekoliko primjera suradnja je nastavljena. Svaka suradnja je bila poticajna za naš rad, no uglavnom su to bili poticaji zagovaračkog karaktera, odnosno potaknuli su nas da snažnije i konkretnije radimo na određenim poljima.”

“Prethodna suradnja je bila jako dobra (odnosno mi smo obavili dio posla za koji je trebalo dosta strpljenja, znanja) tako da smo sada poželjni partneri u provedbi projekata. Prethodno smo isključivo mi bili inicijatori suradnje i partnerstva, a sada je to obostrano.”

**PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA:
STAJALIŠTA PREDSTAVNIKA UDRUGA MLADIH I
ZAKONODAVNE I IZVRŠNE VLASTI O ELEMENTIMA
STRUKTURIRANOG DIJALOGA U HRVATSKOJ**

No, također, dio udruga naviknut je na promjenjiv uspjeh i prihvaća takvu situaciju iako ona po svojim rezultatima vodi u status quo:

“Pa, u nekim jedinicama vlasti ima pozitivne posljedice, u drugim negativnih. Dobro je to što se ne dešavaju istovremeno pa jedna posljedica neutralizira drugu i periodične su u odnosu na pojedini resor. Naučili smo se na promjenjivost u raspoloženju.”

Proaktivnost udruga mladih i njihov utjecaj na kreiranje i implementaciju politikâ za mlade značajna je odrednica uspješnog funkcioniranja udruga mladih. Stoga smo predstavnicima udruga postavili pitanje o mjeri u kojoj njihova udruga dopunjuje programe mjerodavnih tijela državne uprave, nacionalnih politikâ i programa. Najveći dio predstavnika udruga mladih dao je vrlo općenite odgovore koji idu za tim da se udruge trude koliko mogu i koliko im mogućnosti dopuštaju, a aktivnosti koje navode velikim se dijelom odnose na informiranje i savjetovanje te rad klubova mladih. No, ipak smo za ilustraciju raspona utjecaja udruga mladih na politike za mlade odabrali jedan kraći i jedan opsežniji odgovor udruga:

“Osiguravamo tehničku podršku studentima s invaliditetom. Razvijamo sustav informiranja mladih.”

“Priznati smo kao relevantan sugovornik od strane donositelja odluka i sudionik u procesu donošenja brojnih strategija, programa, planova i slično na nacionalnoj i lokalnoj razini. Naši predstavnici su članovi Savjeta za mlade i Savjeta za razvoj civilnoga društva Vlade Republike Hrvatske, Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora, Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva, Nacionalnog odbora za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo te nekoliko radnih tijela (zapošljavanje mladih, seksualno i reproduktivno zdravlje mladih...). Imali smo priliku sudjelovati u izradi svih relevantnih strategija koje se tiču mladih (Operativni plan 2006. - 2007. Nacionalni program djelovanja za mlade 2003. - 2008., Strateški okvir za razvoj Republike Hrvatske 2006. - 2013., Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva 2007. - 2011., Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava 2008. - 2011., Nacionalni program za mlade 2009. - 2013. ... i brojne strategije za mlade na lokalnoj razini).”

PRIMJERI DOBRE PRAKSE U SURADNJI UDRUGA I VLASTI U RH

Iako ne možemo nijekati probleme u suradnji udruga mladih i svih razina vlasti u Hrvatskoj, ostaje da su od početka primjena politikâ za mlade učinjeni pomaci i da je situacija znatno bolja nego u trenutku ulaska Hrvatske u tranzicijsko razdoblje. U procjeni učinjenih pomaka odlučili smo se voditi pitanjem o primjerima dobre prakse, koje smo postavili svim ispitanicima iz uzorka. Najveći su broj primjera dobre prakse naveli predstavnici županijskih vlasti, dok se odgovori ispitanika iz Sabora te ministarstava svode na akcije informiranja i edukacije o pravima mladih. Uz navedene se primjere dobre prakse našao se i jedan primjer “loše prakse”, koji ovdje donosimo u cijelosti jer govori o potrebi većeg ulaganja u prostore koji se ustupaju na korištenje udrugama mladih:

“Jedino što je dobro je to što imamo određeni prostor na korištenje i djelatnosti naše udruge. Jest da tom prostoru treba oko 50.000 kuna da se ne bi srušio i da smo mi toliko već uložili u njega , ali bolje išta nego ništa.”

Predstavnici udruga mladih i županija dali su velikim dijelom sukladne odgovore, a primjeri dobre prakse koje su naveli mogu se svrstati u sljedeće kategorije:

- 1.) pokretanje službe potpore za mlade s posebnim potrebama;
- 2.) zapošljavanje mladih s posebnim potrebama;
- 3.) pokretanje infocentra za mlade;
- 4.) otvaranje društvenih centara i klubova mladih;
- 5.) edukacija mladih o njihovim pravima;
- 6.) trening mladih u cilju stjecanja dodatnih vještina i povećane zapošljivosti;
- 7.) izrada akcijskog istraživanja kao podloge za kreiranje gradskog ili županijskog programa za mlade;
- 8.) suradnja na izradi općinskog, gradskog ili županijskom programa za mlade;
- 9.) razvoj modela ustanove za nezavisnu kulturu;
- 10.) financijska potpora županije pri organizaciji manifestacija i sudjelovanja u interesu županije;
- 11.) savjetodavna pomoć lokalne i regionalne vlasti u prijavljivanju udruga mladih na međunarodne natječaje;
- 12.) organiziranje volontiranja mladih u ustanovama zdravstvene i socijalne skrbi;
- 13.) publiciranje brošura i vodiča za promicanje pozitivnih politikâ prema mladima;
- 14.) osnivanje odjela za mlade pri općinama, gradovima i županijama;
- 15.) osnivanje savjeta za mlade pri općinama, gradovima i županijama.

**PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA:
STAJALIŠTA PREDSTAVNIKA UDRUGA MLADIH I
ZAKONODAVNE I IZVRŠNE VLASTI O ELEMENTIMA
STRUKTURIRANOG DIJALOGA U HRVATSKOJ**

**DOSEZI PRIMJENE EUROPSKE
LEGISLATIVE O MLADIMA**

U drugom poglavlju ovog rada naveden je **problem neinformiranosti mladih o politikâma za mlade**, a možemo reći da su mladi osobito neinformirani o europskim strategijama za mlade jer je većina na pitanje o dopunjavanju programa europskih strategija kroz vlastiti rad odgovorila da njihov rad u ograničenoj mjeri dopunjuje ove politike. U slučaju pozitivnog vrednovanja dopunjavanja europskih strategija vlastitim radom uglavnom je bila riječ o informiranju mladih o sadržaju tih politikâ te o sudjelovanju u radu Europskog foruma mladih.

Informiranost o europskim strategijama za mlade i primjenu ključnih dokumenta analizirali smo putem tablica 7 i 8, u kojima donosimo podatke o dvije razine primjene - uopćenu te nešto detaljniju s popisom ključnih dokumenata u europskoj politici za mlade.

Tablica 7: Primjena smjernica propisanih europskim politikâma za mlade od udruga i vlasti (f)

Primjenjujete li u radu svoje udruge smjernice propisane europskim politikâma za mlade?		Primjenjuje li vaša institucija vlasti smjernice propisane europskim politikâma za mlade?	
a) ne	-	a) ne	4
b) nisam siguran/na	6	b) nisam siguran/na	12
c) da	24	c) da	16

Tablica 8: Dokumenti europskih politikâ prema mladima koje udruge i vlast primjenjuju u svom radu (f)

Koje od sljedećih dokumenata europskih politikâ prema mladima vaša udruga primjenjuje u svom radu?		Koje od sljedećih dokumenata europskih politikâ prema mladima vaša institucija vlasti primjenjuje u svom radu?	
a) Bijela knjiga za mlade	6	a) Bijela knjiga za mlade	4
b) Okvir za europsku politiku u području mladih	4	b) Okvir za europsku politiku u području mladih	3
c) Europski pakt za mlade	5	c) Europski pakt za mlade	1
d) EU strategija za mlade 2010. - 2018. 5	5	d) EU strategija za mlade 2010. - 2018. 5	9
e) Nisam siguran/na	9	e) Nisam siguran/na	17
f) Nešto drugo, što?	1	f) Nešto drugo, što?	4

Podaci iz tablica upućuju na zanimljivu situaciju: iako je tri četvrtine predstavnika udruga mladih i točno polovina predstavnika vlasti izjavila da u svom radu koriste smjernice europskih politikâ prema mladima, iz Tablice 8 vidi se da velik dio njih ne zna koji su to točno dokumenti, i to veći broj predstavnika vlasti (više od polovine) nego predstavnika udruga. Kod udruga koje koriste europske dokumente podjednako su zastupljene sve ponuđene opcije, dok je najveći dio predstavnika vlasti odgovorio da koristi "EU strategiju za mlade 2010. - 2018."

Ispitanici iz uzorka vlasti koji su odabrali opciju da u radu koriste i nešto drugo dali su sljedeće odgovore:

“Europska povelja o informiranju mladih.”

“U radu s udruženjima mladih ne primjenjuju se striktno odrednice navedenih dokumenata. Kroz zajedničku inicijativu i realizaciju te aktivno uključivanje mladih u predavanja i rasprave na teme koje se tiču njihova položaja i prava te mogućnosti sudjelovanja u različitim projektima za mlade putem drugih institucija nastojimo omogućiti mladima da se uključe u proces informiranja o položaju pravima i mogućnostima za mlade u EU.”

“Europska povelja o sudjelovanju mladih u životu općina i regija.”

Nastavak analize o utjecaju europskih strategija na hrvatsku politiku prema mladima odnosio se na procjenu učinaka primjene smjernica propisanih europskim politikama od predstavnika udruga mladih. U slučaju udruga koje primjenjuju europske strategije za mlade u svom radu najveći dio njih dao je pozitivnu ocjenu zapaženih promjena. Dvije ključne promjene koje su tom prilikom navedene odnosile su se na uključenje u europsku mrežu infocentara za mlade te na sudjelovanje u izradi programa za mlade i “Zakona o savjetima mladih”.

Još jedno pitanje upotrijebljeno u analizi europske dimenzije strukturiranog dijaloga odnosilo se na teme za koje predstavnici udruga mladih smatraju da bi bolje informiranje o njima bilo korisno za mlade (Tablica 9).

Tablica 9: Teme iz domene Europske unije o kojima bi predstavnici udruga mladih željeli dobiti više informacija (f)

1.) Politika prema mladima	16
2.) Ustanove EU	-
3.) Obrazovna politika	13
4.) Euro	-
5.) Gospodarstvo EU općenito	9
6.) Regionalna politika	10
7.) Europsko državljanstvo/građanstvo	-
8.) Socijalna politika	15
9.) Zajednička vanjska i sigurnosna politika	-
10.) Kulturna politika	7
11.) Proširenje EU	-
12.) Jedinstveno europsko tržište	-
13.) Zaštita potrošača	-
14.) EMU (Europska monetarna unija)	-
15.) Okoliš	2
16.) Poljoprivreda	-
17.) Međunarodni odnosi EU	-
18.) Europski proračun	-

**PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA:
STAJALIŠTA PREDSTAVNIKA UDRUGA MLADIH I
ZAKONODAVNE I IZVRŠNE VLASTI O ELEMENTIMA
STRUKTURIRANOG DIJALOGA U HRVATSKOJ**

Od ponuđenih odgovora dva su se osobito istaknula - politike prema mladima, europsko državljanstvo/građanstvo, iza kojih slijede obrazovne politike. Mladi su u ovom slučaju u nešto manjoj mjeri zainteresirani za općenite informacije o gospodarstvu EU te za kulturne politike, dok su samo dvije udruge zainteresirane za informacije o poljoprivredi. Od ponuđenih odgovora, njih 11 nije privuklo zanimanje ijednog predstavnika udruga te bi bilo zanimljivo istražiti je li razlog tome njihova dovoljna informiranost o tim područjima ili potpuni nedostatak zanimanja. Za usporedbu, istraživanje na uzorku mladih iz 2004.²⁴ pokazalo je da je tada opća populacija mladih bila najviše zainteresirana za područja politike prema mladima, obrazovne politike, gospodarstva EU i socijalne politike, znači vrlo slično kao i u istraživanju na uzorku udruga mladih. No, tada nije bilo nijednog područja koje nije privuklo zanimanje mladih, kao što je u našem slučaju, što upućuje na znatnu homogenost mladih iz uzorka udruga, odnosno na njihove vrlo slične prioritete.

STAV O PRIDRUŽIVANJU HRVATSKE EU

Dosadašnji su rezultati istraživanja, u skladu s pretpostavkama o potrebi bolje informiranosti predstavnika udruga mladih i vlasti o europskoj dimenziji politike te njenu utjecaju na hrvatsko društvo, pokazali da je potrebno ispitati i pozadinu stavova o toj dimenziji politike. Stoga smo predstavnike udruga mladih upitali zašto je i u kojoj mjeri važno pridruživanje Hrvatske EU, a rezultate donosimo u Tablici 10.

Tablica 10: Odgovori predstavnika udruga na pitanje zašto je i koliko poželjno priključivanje Hrvatske EU (f)

Uključivanje Hrvatske u EU poželjno je jer omogućuje:	Potpuno se slažem	Uglavnom se slažem	Uglavnom se ne slažem	Uopće se ne slažem
1.) Kvalitetniji i brži gospodarski razvoj	8	5	13	4
2.) Bržu demokratizaciju društva	16	11	3	-
3.) Viši životni standard ljudi	12	-	12	6
4.) Bolju zaštitu ljudskih i manjinskih prava	21	5	3	1
5.) Bolje upoznavanje kultura i religija drugih naroda	17	8	4	1
6.) Bolje mogućnosti zapošljavanja	19	6	-	5
7.) Bolje i kvalitetnije obrazovanje	6	18	-	6
8.) Bolju vojnu zaštitu Hrvatske	12	6	-	12
9.) Veće mogućnosti za putovanja i sklapanja prijateljstva	20	6	1	3
10.) Nešto drugo, što?	-	-	-	-

Najveći se dio mladih odlučio dati veliku važnost pristupanju Hrvatske EU u poboljšanoj zaštiti ljudskih i manjinskih prava, većoj mogućnosti za putovanja i sklapanja prijateljstva, boljim mogućnostima zapošljavanja, boljem upoznavanju religija i kultura drugih naroda te bržoj demokratizaciji društva. Na drugoj je strani, kao područje za koje mladi ne vjeruju da će se poboljšati, bolja vojna zaštita Hrvatske. Usporedbom podataka iz već spominjane analize Instituta za društvena istraživanja iz 2004. dolazimo do zaključka da je opća populacija mladih i populacija mladih aktivnih u udrugama sukladna u odgovorima, uz iznimku boljeg i kvalitetnijeg obrazovanja, kojem mladi iz opće populacije pridaju vrlo visoku važnost.

²⁴ Istraživanje "Mladi i europski integracijski procesi" provedeno je 2004. u Institutu za društvena istraživanja u Zagrebu na reprezentativnom uzorku od 2000 mladih.

Sljedeća dimenzija stavova pripadnika udrugama mladih o pristupanju EU odnosi se na percepciju okolnosti koje otežavaju hrvatsko pristupanje EU, pri čemu se kao najviše otežavajući faktori ističe nesposobnost vlasti da se prilagodi zahtjevima i standardima EU, nedovoljno poštovanje ljudskih i manjinskih prava u RH te nezadovoljstvo EU suradnjom RH s Haaškim sudom, što je opet rezultat vrlo sličan onome na općoj populaciji mladih iz 2004. godine.

Tablica 11: Procjena predstavnika udruga o tome koliko pojedine okolnosti otežavaju hrvatsko pristupanje EU (f)

Uključivanje Hrvatske u EU poželjno je jer omogućuje:	Vrlo otežava	Uglavnom otežava	Uglavnom ne otežava	Uopće ne otežava
1.) Nedovoljna gospodarska razvijenost Hrvatske	13	12	5	-
2.) Nedovoljno demokratiziran društveni politički sustav u Hrvatskoj	12	14	4	-
3.) Prestrogi kriteriji koje Europska unija postavlja budućim članicama	6	6	12	6
4.) Nepravedno nametnuti uvjeti Hrvatskoj za uključivanje u EU	6	6	12	6
5.) Nedovoljno poštovanje ljudskih i manjinskih prava u Hrvatskoj	22	7	1	-
6.) Interes nekih vladajućih grupa u zemlji da se Hrvatska ne uključi u EU	9	-	11	10
7.) Nesposobnost vlasti da se prilagodi zahtjevima i standardima EU	23	5	1	1
8.) Nezadovoljstvo EU suradnjom Hrvatske s Haaškim sudom	21	1	8	-
9.) Nešto drugo, što?	-	-	-	-

Jedna od pretpostavki s kojom smo krenuli u ovo istraživanje odnosi se na percepciju mladih aktivnih na civilnoj sceni kao onih koji više od pripadnika neaktivnih mladih imaju jasno viđenje mjera što bi potaknule mlade na veću aktivnost u društvu. Rezultati iz Tablice 12 pokazuju da mladi iz udruga praktično jednoglasno odbijaju mogućnost poboljšanja razine aktivnosti mladih putem samostalnih političkih stranaka mladih, za čim slijedi odbijanje pomladaka unutar postojećih političkih stranaka, smanjenje dobi potrebne za glasovanje na izborima i individualna uključenost u političke stranke kao kanala društvene afirmacije mladih. Time se mladi pripadnici udruga mogu svrstati u "nepolitički" orijentirane građane koji ostvarenje svojih ciljeva traže izvan kanala službene politike. Tomu u prilog ide i njihovo većinsko slaganje da bi uključenost u interesne skupine i udruge mladih pomoglo u aktiviranju mladih te da su potrebne posebne kampanje informiranja mladih i obraćanje mladima u cilju dobivanja njihova mišljenja prije donošenja odluka o mladima, uvođenje posebnih programa obrazovanja za demokraciju te osnivanje klubova mladih i poticanje volonterstva među mladima.

**PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA:
STAJALIŠTA PREDSTAVNIKA UDRUGA MLADIH I
ZAKONODAVNE I IZVRŠNE VLASTI O ELEMENTIMA
STRUKTURIRANOG DIJALOGA U HRVATSKOJ**

Tablica 12: Procjena predstavnika udruga mladih o mjerama koje bi najviše potaknule aktivno sudjelovanje mladih u društvu i ostvarivanje njihovih posebnih interesa (f)

	Ne	Da
1.) Samostalne političke stranke mladih	29	1
2.) Pomladci unutar postojećih političkih stranaka (stranačke mladeži)	24	6
3.) Individualna uključenost u postojeće političke stranke	18	12
4.) Individualna uključenost u nevladine udruge	11	19
5.) Uključenost u različite interesne udruge mladih	10	20
6.) Zakonsko uvođenje obvezne zastupljenosti (tzv. kvote) mladih u tijelima vlasti na svim razinama	3	27
7.) Nikakvo političko organiziranje mladih nema smisla	12	18
8.) Smanjenje dobi potrebne za glasovanje na izborima	21	9
9.) Uvođenje posebne kampanje informiranja za mlade	2	28
10.) Uvođenje obaveznih obrazovnih programa o građanskim pravima i demokraciji	11	19
11.) obraćanje mladima i uzimanje u obzir njihova mišljenja prije donošenja odluka	5	25
12.) Osnivanje klubova za mlade	12	18
13.) Poticanje dobrovoljnog rada (volonterstva)	13	17
14.) Nešto drugo, što	29	1

Također valja primijetiti da je čak 18 predstavnika udruga mladih izjavilo da “nikakvo političko organiziranje mladih nema smisla”, no s druge je strane njih čak 27 izjavilo da je potrebno uvođenje obvezne zastupljenosti mladih u tijelima vlasti na svim razinama. Od ovih se rezultata ponešto razlikuju oni dobiveni na općoj populaciji mladih jer oni, iako najviše vrednuju upravo angažman mladih kroz civilno društvo, na visoko mjesto također stavljaju uključenost mladih u formalne oblike politike te više od polovine njih smatra da bi samostalne političke stranke mladih znatno pridonijele poticanju sudjelovanja mladih u društvu.

**POIMANJE STRUKTURIRANOG
DIJALOGA S MLADIMA**

Već prilikom nacрта ovog istraživanja bili smo svjesni da informiranost predstavnika udruga i vlasti u Hrvatskoj o definiciji, elementima i načinu provođenja strukturiranog dijaloga nije na visokoj razini. Naša se pretpostavka pokazala ispravnom jer najveći dio predstavnika udruga mladih nije ni na koji način opisao svoje viđenje strukturiranog dijaloga s mladima. Slično je bilo i s predstavnicima ministarstava, dok su ispitanici iz Sabora bili nešto bolje informirani. Najbolju su informiranost o strukturiranom dijalogu pokazali predstavnici županija, što je razumljivo jer oni dolaze iz redova članova županijskih skupština i odjela za mlade osnovanih pri županijskim uredima. Najbolji ćemo uvid u percepciju strukturiranog dijaloga dobiti ako prikazemo najzastupljenije ili najzanimljivije odgovore ispitanika. Odgovore donosimo redom, počevši od predstavnika udruga, od kojih smo izdvojili tri odgovora:

“Strukturirani bi dijalog trebao uključivati razumijevanje i razmjenu ideja na ravnopravan način i u neutralnom prostoru.”

“Trebao bi biti uključujući i obvezujući za jedinice lokalne uprave i samouprave na području RH te za referentne udruge mladih i za mlade s istog područja. Trebao bi uključiti dobro informiranje i period za edukaciju i savjetovanje.”

“Strukturirani dijalog trebao bi biti participativan, inkluzivan i strukturirani mehanizam koji omogućuje stalan proces konzultacija između mladih, organizacija mladih, donositelja odluka i stručnjaka na polju mladih. U tom procesu sve strane trebaju zajednički postavljati prioritete

Odgovori predstavnika Sabora uglavnom su bili kratki te smo izdvojila dva takva odgovora:

“Strukturirani dijalog bi morao biti formaliziran (ne znači nužno i formalan), trajan i kontinuiran, dvosmjern i argumentiran.”

“Poticanje i razvijanje dijaloga između predstavnika mladih i tijela državne i regionalne samouprave. Krajnji cilj je promicanje ostvarenja potreba mladih u lokalnoj zajednici, putem razvijenog dijaloga.”

Kao i predstavnici Sabora, ispitanici iz ministarstava dali su uglavnom kratke i sukladne odgovore te smo također izdvojili dva takva odgovora:

“Strukturirani dijalog bi trebao imati razrađene mehanizme posredovanja i dogovaranja između predstavnika mladih i kreatora/provoditelja politikâ usmjerenih na mlade.”

“Istinska zainteresiranost za dijalog i učenje od mladih na svim razinama; konzultiranje mladih u svakoj mogućoj prilici te zasluženo vrednovanje njihova inputa u pitanjima koja su za njih relevantna.”

Već je rečeno da su predstavnici županijskih skupština i odjela za mlade pri županijama dali najiscrpnije odgovore, a kako je njihov uzorak u našem istraživanju, osim uzorka udruga, bio najmnogobrojniji, ovdje donosimo nekolicinu. Najprije ćemo navesti jedini komentar kojem se može pripisati izrazito nezadovoljstvo situacijom u području mladih iskazano od predstavnika županija:

**PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA:
STAJALIŠTA PREDSTAVNIKA UDRUGA MLADIH I
ZAKONODAVNE I IZVRŠNE VLASTI O ELEMENTIMA
STRUKTURIRANOG DIJALOGA U HRVATSKOJ**

“Mislim da ne postoji osim 'na papiru' i da je neophodno na razini lokalne i regionalne uprave imenovati osobu koja će se profesionalno u okviru svojih radnih obveza baviti pitanjima mladih i politika za mlade.”

Preostali su odgovori predstavnika županija išli za općenitim izražavanjem percepcije postojećeg te poželjnog oblika strukturiranog dijaloga:

“Organizacija i uključivanje mladih u sve aktivnosti direktno ili indirektno vezane uz mlade i za mlade - donošenje akata, programa, kratkoročnih i dugoročnih planova, projekata, politika i sl. Aktiviranje i motiviranje mladih kroz razne oblike društvenih događanja, posebice u manjim jedinicama lokalne samouprave, povezivanje mladih na području županije i šire. Terensko istraživanje stanja, problematike mladih i nalaženje zajedničkih mogućih rješenja za bolju komunikaciju te opće stanje i ulogu mladih u društvenom životu zajednice.”

“Cijeli taj proces ovisi o vlasti, tj. ljudima koji su na vlasti u županiji. Moje je poimanje strukturiranog dijaloga da bi trebalo postojati tijelo koje djeluje u sklopu vlasti koje je formirano od predstavnika mladih i vlasti. Za takav proces treba postojati dobra volja jedne i druge strane, a ne smijemo zaboraviti ni financije, koje su bitne kako bi sve moglo funkcionirati.”

“Konzultativni dijalog između osoba odgovornih za politiku prema mladima/aktivnih u radu s mladima i predstavnika mladih u ostvarenju zajedničkog cilja - unapređenja života mladih u lokalnoj ili regionalnoj zajednici. Predstavnici mladih trebali bi biti svojevrsni konzultanti gradskih vlasti u svim pitanjima i područjima koja se tiču života mladih u ovome gradu. Mladi bi gradskim vlastima na ovaj način mogli skrenuti pozornost na vlastite potrebe, želje, interese i probleme, a osobe odgovorne za politiku prema mladima kroz taj bi dijalog dobile priliku da razumiju i osvijeste potrebe mladih ljudi u svojoj zajednici i da ih pretoče u prijedloge konkretnih mjera/dokumenata ili primjerene oblike lokalne politike za mlade.”

“Poticanje i razvijanje dijaloga između predstavnika mladih i tijela regionalne samouprave. Krajnji cilj je promicanje ostvarenja potreba mladih u lokalnoj zajednici, putem razvijenog dijaloga.”

“Strukturirani dijalog s mladima trebao bi se odvijati u skladu s potrebama društva i potrebama mladih te njihova uključivanja u aktivne procese društva. Društvo bi mladima trebalo ponuditi različite aktivnosti kroz koje bi oni stekli uvid u mnoga polja rada i života. Mladi bi se trebali izboriti za aktivnije uključivanje u odlučivanje u nekim pitanjima, a i pojavljivanje u medijima.”

“Putem Savjeta mladih povezati se još više s udrugama mladih te čuti njihovo mišljenje i ideje te eventualne projekte koji promiču aktivno sudjelovanje mladih u društvu.”

“Strukturirani dijalog trebao bi biti kamen temeljac za mlade ljude aktivne na političkom polju. Na osnovi takvog dijaloga mladi bi trebali imati ideju za buduću suradnju u europskim okvirima.”

PROCJENA PROVOĐENJA STRUKTURIRANOG DIJALOGA S MLADIMA

Pod pretpostavkom da određeni oblici strukturiranog dijaloga s mladima postoje u Hrvatskoj, sve smo ispitanike upitali o njihovu zadovoljstvu njegovim rezultatima (Tablica 13). Kao i u pitanju o zadovoljstvu suradnjom predstavnika udruga i vlasti, i zadovoljstvo strukturiranim dijalogom polučilo je dihotoman odgovor mladih te raspršeniji i pozitivniji odgovor predstavnika vlasti. Naime, točno polovina predstavnika udruga strukturirani dijalog o mladima ocjenjuje u potpunosti neuspješnim, dok je druga polovina iskazala svoju neodlučnost. No predstavnici vlasti, iako nijedan od njih nije iskazao potpuno zadovoljstvo (kao u slučaju suradnje), u čak 15 slučajeva ocjenjuju da je strukturirani dijalog s mladima većinom uspješan. Isto tako, dvije petine predstavnika vlasti nije se moglo odlučiti ni za jedan odgovor, troje ih dijalog smatra većinom neuspješnim, a jedan u potpunosti neuspješnim. Pridružimo li ove rezultate mišljenju o tome kakav bi strukturirani dijalog trebao biti, pri čemu su predstavnici vlasti najvećim dijelom “teret” dijaloga prebacivali na mlade, a s druge strane iskazuju zadovoljstvo njime, dok mladi ravnomjernije raspoređuju taj “teret” i znatno više iskazuju nezadovoljstvo, možemo zaključiti da je doista potrebno široko provedeno informiranje i istinski participativan dijalog svih strana. U suprotnome strukturirani dijalog s mladima u Hrvatskoj neće imati mogućnosti zaživjeti.

Tablica 13: Procjena rezultata strukturiranog dijaloga s mladima od predstavnika udruga i vlasti (f)

Molimo vas da procijenite rezultate strukturiranog dijaloga s mladima u Republici Hrvatskoj		Molimo vas da procijenite rezultate strukturiranog dijaloga s mladima u Republici Hrvatskoj	
a) u potpunosti neuspješni	15	a) u potpunosti neuspješni	1
b) većinom neuspješni	-	b) većinom neuspješni	3
c) neodlučan/na sam	15	c) neodlučan/na sam	13
d) većinom uspješni	-	d) većinom uspješni	15
e) u potpunosti uspješni	-	e) u potpunosti uspješni	-

Nakon pitanja o procjeni rezultata strukturiranog dijaloga s mladima u Hrvatskoj sve smo ispitanike zamolili za obrazloženje njihova stava. Pritom su gotovo svi predstavnici udruga dali negativan komentar kao nastavak svoje ocjene strukturiranog dijaloga, dok su se oni koji su se pokazali neodlučnima u ocjeni strukturiranog dijaloga najčešće suzdržali od odgovora. Neki od njihovih komentara su sljedeći:

“Zato što se ne mogu odlučiti jer znam da se neke promjene dešavaju, ali smatram da je to još uvijek nedovoljno na lokalnoj razini.”

“Moje mišljenje je da mladi služe starijima, naročito političarima, kada treba dobiti određene bodove, naročito prije izbora, a s druge strane ne rade ništa da bi im se pomoglo direktno barem u kvalitetnom obrazovanju, prvom zapošljavanju i mogućnosti napredovanja.”

**PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA:
STAJALIŠTA PREDSTAVNIKA UDRUGA MLADIH I
ZAKONODAVNE I IZVRŠNE VLASTI O ELEMENTIMA
STRUKTURIRANOG DIJALOGA U HRVATSKOJ**

“Nema nekih konkretnih i opipljivih promjena. Sve je na deklarativnoj razini. Sami mladi su prepasivni, a aktivni mladi su visoko motivirani iz sebičnih i osobnih razloga pa je refleksija još veće povlačenje pasivne većine.”

“Mislimo tako iz razloga što u Hrvatskoj zapravo ne postoji proces strukturiranog dijaloga - onakvog kakvog poznaje europska praksa. Postoje određene prakse suradnje i konzultacija između sektora mladih i predstavnika vlasti. Postoji i mehanizam savjeta mladih kroz koji je moguće ostvariti određenu razinu konzultacija s mladima u procesima donošenja odluka na lokalnim razinama, međutim u praksi se jako loše provodi. Naša udruga ima mogućnost sudjelovanja u nekim savjetodavnim i ekspertnim tijelima koja odlučuju o pitanjima mladih, no zapravo tamo ne vidimo dovoljnu razinu suodlučivanja između mladih i donositelja odluka, niti pravu predanost i volju za konkretnim djelovanjem.”

Saborski su se zastupnici dijelom suzdržali od obrazloženja svoje ocjene strukturiranog dijaloga s mladima te donosimo jedan odgovor, koji ide za tim da su potrebna znatna poboljšanja u procesu strukturiranog dijaloga:

“Zato što uglavnom ne postoji; ako postoji, u većini slučajeva (po mom saznanju) je formalan, 'da se zadovolji forma', bez stvarnog sadržaja ili želje za akcijom.”

Kao i saborski zastupnici, predstavnici ministarstava većinom nisu bili voljni objasniti pozadinu svoje ocjene strukturiranog dijaloga s mladima, a kada su to učinili, bilo je riječ ili o iskazivanju neinformiranosti o strukturiranom dijalogu ili o iskazivanju nezadovoljstva:

“Zbog nedovoljno informacija kojima raspolažem glede tog pitanja.”

“Iz uvjerenja da se za probleme i teme koji se odnose na mlade ne alociraju dovoljna sredstva iz proračuna; isto tako, bazično je poražavajuća činjenica da ne postoji istinsko razumijevanje državnih institucija za važnost dimenzije suradnje s mladima, koja je zapravo najveći zalog za bolju budućnost RH.”

Odgovore predstavnika županija u ovom smo slučaju podijelili na one koji upozoravaju na negativne i pozitivne značajke strukturiranog dijaloga s mladima, a ovdje ih donosimo počevši od onih koji izražavaju zadovoljstvo:

“Uz organiziraniju komunikaciju s mladima zasigurno na opće zadovoljstvo svih strana vjerujem da bi se iznašla kvalitetna rješenja za veći dio problematike mladih koja je rješiva na području Republike Hrvatske.”

“U posljednje vrijeme institucije državne, regionalne i lokalne vlasti puno više surađuju s udrugama, odnosno mladima uopće. Razlog je tome osnivanje savjeta mladih po županijama te gradovima i općinama, čiji članovi proizlaze upravo iz različitih udruga mladih.”
 “Svako predstavničko tijelo ima u svom sastavu mlade ljude i svima je u interesu izaći u susret interesima mladih.”

Nasuprot izraženom zadovoljstvu, dio predstavnika županija dao je kritičke ocjene, najčešće izražavajući nepostojanje strukturiranog dijaloga na lokalnoj i regionalnoj razini:

“U Republici Hrvatskoj i u našoj županiji strukturirani dijalog između mladih i institucija vlasti ne postoji ni na jednoj razini.”

«Suradnja se provodi isključivo sa Savjetom mladih, odnosno to je naša zakonska obveza i u tom smislu ne mogu dati kompletnu ocjenu strukturiranog dijaloga.»

“Nisam dovoljno upoznata s rezultatima i primjenom strukturiranog dijaloga na nacionalnom nivou iz više razloga. Grad u području rada s mladima nema osobito aktivnu suradnju s drugim jedinicama lokalne i regionalne samouprave pa iz tog razloga nema ni mogućnost uvida u njihova iskustva i primjenu strukturiranog dijaloga u njihovu radu. Također, rad i briga za mlade u većem broju gradova i županijama predstavlja samo jedan, najčešće manji dio programskih djelatnosti jednog odjela/sektora/uprave koja u svojoj nadležnosti ima i brojne druge poslove pa se rad i briga za mlade, kao i rezultati istih, ne mogu objektivno mjeriti ili procijeniti.”

“Strukturirani dijalog u Republici Hrvatskoj nije jednako razvijen i zastupljen u svim područjima, valjalo bi anulirati veće razlike u razvijenosti tog dijaloga u razvijenim i manje razvijenim područjima Republike Hrvatske; u nedovoljno razvijenim dijelovima valjalo bi pojačati stupanj suradnje s mladima, ali i pokušati utjecati na njihovu veću zainteresiranost za aktivnijim društvenim angažmanom.”

“Mislim da je to tek početak i nisam u potpunosti sigurna koji su do sada rezultati, a sagledavajući našu županiju, mnogo toga ostaje samo na papiru, tj. napisano u Nacionalnom programu.”

**PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA:
STAJALIŠTA PREDSTAVNIKA UDRUGA MLADIH I
ZAKONODAVNE I IZVRŠNE VLASTI O ELEMENTIMA
STRUKTURIRANOG DIJALOGA U HRVATSKOJ**

**OČEKIVANJA OD PROCESA
STRUKTURIRANOG DIJALOGA S MLADIMA**

Očekivanja sudionika strukturiranog dijaloga s mladima u Hrvatskoj od sâmog procesa sljedeća je dimenzija koja nas je zanimala u istraživanju. Možemo zapaziti da se njihova očekivanja velikim dijelom podudaraju s njihovim stavom o dosadašnjim rezultatima dijaloga s mladima te s njihovom definicijom strukturiranog dijaloga. Stoga su se ispitanici po distribuciji odgovora podijelili na način da su predstavnici udruga kritički orijentirani u svojim očekivanjima od strukturiranog dijaloga, dok su predstavnici vlasti više optimistični i pridaju strukturiranom dijalogu u budućnosti više ocjene nego što to čine predstavnici udruga mladih.

Među odgovorima mladih izabrali smo tri ilustrativna - jedan kojem možemo pripisati želju suzbijanja uspjeha "podobnih", drugi koji je oslikan optimizmom te treći koji je vrlo široko ocrtao pogled predstavnika udruga mladih prema budućem procesu strukturiranog dijaloga.

"Širenje suradnje i otvaranje vrata i pružanje prilike mladim potencijalima, a ne karijeristima."

"Očekujem da će Hrvatska biti u stanju uključiti se u strukturirani dijalog na europskoj razini kada dođe vrijeme za isto. Do tada se treba dobro pripremati."

"Kad se Hrvatska priključi EU, imat će obvezu uči u proces strukturiranog dijaloga koji se trenutno provodi na razini Europske komisije i zemalja članica. Očekujemo da Hrvatska bude spremna za ulazak u taj proces, što podrazumijeva educirane predstavnike vlasti na nacionalnoj i lokalnoj razini, postojanje prave spremnosti da se uključi mlade u proces i da mladi zapravo imaju 'glavnu ulogu', dobru koordinaciju i povezanost između različitih razina konzultacija (lokalna, nacionalna, europska) te političku volju da ishodi procesa budu temelj za buduće prioritete u strategijama i programima za mlade. Očekujemo da Republika Hrvatska, neovisno o europskoj razini i procesu strukturiranog dijaloga koji se odvija u EU, uvede mehanizme pomoću kojih će se mladi moći intenzivnije uključiti u procese donošenja odluka o stvarima koje se tiču njih samih."

Ispitanici iz redova saborskih zastupnika i zaposlenika ministarstava iz djelokruga mladih većinom su davali vrlo uopćene izjave o očekivanju od strukturiranog dijaloga te od svake od tih skupina donosimo po dvije izjave, počevši od onih saborskih zastupnika.

"Postojanje prostora argumentirane rasprave te unaprjeđenje nacionalne i sektorskih politika za mlade temeljem neposrednih uvida u stvarnosti u kojima mladi žive."

"Jačanje dijaloga između mladih i predstavnika samouprave kako bi se mladi što aktivnije uključili u rad lokalne zajednice, a i šire."

“Jače povezivanje politika usmjerenih na mlade s potrebama mladih.”

“Postojanje prostora argumentirane rasprave te unaprjeđenje nacionalne i sektorskih politika za mlade temeljem neposrednih uvida u stvarnosti u kojima mladi žive.”

“Jačanje dijaloga između mladih i predstavnika samouprave kako bi se mladi što aktivnije uključili u rad lokalne zajednice, a i šire.”

“Jače povezivanje politika usmjerenih na mlade s potrebama mladih.”

“Podizanje svijesti među mladom populacijom da su i oni pozvani da aktivno sudjeluju u donošenju politika koje na njihov život imaju izravnog utjecaja; podizanje svijesti o mogućnosti javnog djelovanja i mijenjanja stanja u društvu nabolje.”

U analizi očekivanja predstavnika županija od strukturiranog dijaloga zabilježen je zanimljiv trend: **od 21 predstavnika županija samo je jedan dao šire očekivanje od strukturiranog dijaloga u smislu većeg angažmana Hrvatske (politike). Svi su ostali redom naveli očekivanja od mladih i to prije svega veći angažman.** Kao ilustraciju navodimo prvospomenuti komentar te još šest koji su na vrlo sličan način ocrtali stavljanje naglaska na angažman mladih, bez spominjanja angažmana nacionalne, regionalne i lokalne uprave u osiguravanju uvjeta za uspješno provođenje strukturiranog dijaloga s mladima.

“Obzirom da će RH uskoro postati punopravna članica EU, za očekivati je kako će, obzirom da je strukturirani dijalog ključan dio EU strategije, preuzeti obveze provođenja istoga na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.”

“Aktivno uključivanje mladih s kvalitetnim prijedlozima rješenja za interesna područja, mogućnost edukacija s financijskom potporom izvan granica Hrvatske s obvezom organiziranog i obveznog prijenosa prikupljenog znanja i razmjene iskustava s mladima drugih država, a u interesu mladih naše države.”

“Poticanje mladih na aktivno sudjelovanje u društvu.”

“Poticanje suradnje mladih s lokalnom vlasti pri oblikovanju lokalne politike za mlade, lakše identificiranje potreba i interesa mladih ljudi kao i načina njihova oživotvorenja u praksi.”

“Jačanje dijaloga između mladih i predstavnika samouprave kako bi se mladi što aktivnije uključili u rad lokalne zajednice, a i šire.”

“Očekujemo aktivniji angažman mladih, a samim time i više zajedničkih aktivnosti u svim društvenim segmentima za koje su mladi vezani i zainteresirani.”

“Veće uključivanje mladih u politiku, zapošljavanje mladih, promjena prema vrijednostima u društvu, ostanak obrazovanih mladih u RH.”

**PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA:
STAJALIŠTA PREDSTAVNIKA UDRUGA MLADIH I
ZAKONODAVNE I IZVRŠNE VLASTI O ELEMENTIMA
STRUKTURIRANOG DIJALOGA U HRVATSKOJ**

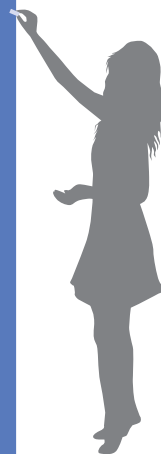
**SUDJELOVANJE PREDSTAVNIKA UDRUGA I REGIONALNE VLASTI U
RADIONICAMA AGENCIJE ZA MOBILNOST I PROGRAME EUROPSKE UNIJE**

Agencija za mobilnost i programe EU u sklopu promocije i informiranja o strukturiranom dijalogu u ožujku 2011. godine provela je dvodnevni trening s temom strukturiranog dijaloga. Drugi će se krug treninga održati u listopadu 2011. godine. Prema opisu navedenom na stranicama Agencije, program je namijenjen parovima koji se sastoje od ovih osoba:

- mlade osobe (15 - 30 godina) koja je aktivna u svojoj zajednici u udruzi, savjetu ili vijeću mladih;
- osobe koja je zaposlena u općini, gradu ili županiji na poslovima koji uključuju razvoj i provođenje politikâ za mlade na lokalnoj ili regionalnoj razini.

Ciljevi programa osposobljavanja su sljedeći:

- poticanje strukturiranog dijaloga u Republici Hrvatskoj na lokalnoj i regionalnoj razini;
- razvijanje politikâ za mlade na lokalnoj i regionalnoj razini u skladu s europskim strategijama za mlade;
- uključivanje tijela lokalne i regionalne samouprave u program Mladi na djelu, posebice u podakcije 1.3. i 5.1.
- omogućiti razumijevanje osnova i koncepata strukturiranog dijaloga i europskih strategija za mlade;
- razumjeti osnove i koncepte aktivnog sudjelovanja mladih na lokalnoj ili regionalnoj razini te raspraviti važnost sudjelovanja mladih u našim lokalnim zajednicama;
- promovirati i potaknuti suradnju između mladih osoba aktivnih u svojoj zajednici putem udruge, savjeta ili vijeća mladih i osoba zaposlenih u općini, gradu ili županiji na poslovima koji uključuju razvoj i provođenje politikâ za mlade na lokalnoj ili regionalnoj razini;
- upoznati se s osnovnim metodama analiziranja situacije u lokalnim zajednicama glede pitanja razvoja i provođenja politikâ za mlade te aktivnog sudjelovanja mladih;
- razviti povezanost i odnos programa Mladi na djelu i strukturiranog dijaloga i aktivnog sudjelovanja mladih;
- predstaviti podakcije 1.3 i 5.1 programa Mladi na djelu te osnove projektnih prijava za njih;
- izraditi akcijski plan koraka koje će se sudionici obvezati ispuniti do sljedećeg modula osposobljavanja.

Ovako cjelovit i detaljan plan treninga u okviru rada Agencije te činjenica da je prvi krug seminara održan prije početka ovog istraživanja upućuje na moguću bolju informiranost ispitanika ovog istraživanja nego što pokazuju rezultati. No, ako pogledamo podatke iz Tablice 14. o sudjelovanju predstavnika udruga i županija u ovom programu osposobljavanja, vidimo da dobar dio predstavnika udruga i vlasti iz našeg uzorka nije sudjelovao u prvom krugu osposobljavanja.

Tablica 14: Sudjelovanje predstavnika udruga i županija u Programu osposobljavanja za mlade i osobe odgovorne za politike prema mladima u organizaciji Agencije za mobilnost i programe Europske unije (f)

Predstavnici udruga		Predstavnici županija	
a) ne	19	a) ne	4
b) nisam siguran/na	6	b) nisam siguran/na	9
c) da	5	c) da	8

Budući da iz odgovora proizlazi da najveći dio predstavnika udruga i županija iz uzorka nije sudjelovao u ovom programu osposobljavanja, može se očekivati da će se razraditi strategija planske, cjelovite i učinkovite diseminacije informacija o strukturiranom dijalogu. Tek će uz ostvarenje tog uvjeta u Hrvatskoj moći početi istinski strukturirani dijalog.

ZAKLJUČAK

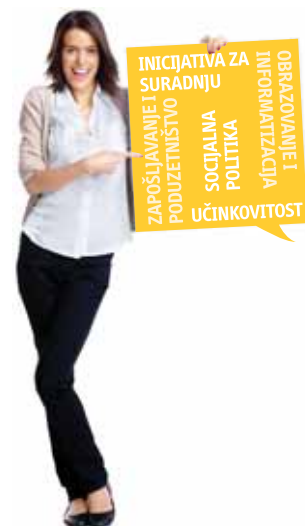
Strukturirani je dijalog²⁶ kao politički program proizašao iz inicijative Europske komisije koja je smjerala na odgovor zaključcima nekoliko izvještaja o suradnji s civilnim društvom, nacionalnim vlastima i Europskim parlamentom. Dva glavna cilja strukturiranog dijaloga mogu se opisati na sljedeći način:

- 1.) postizanje višestranog razumijevanja te izgradnja konsenzusa o glavnim izazovima u području suradnje organizacija civilnog društva i nacionalne te lokalne vlasti;
- 2.) nalaženje načina unapređenja učinkovitosti suradnje organizacija civilnog društva i nacionalne te lokalnih vlasti, s ciljem osnaživanja partnerskog odnosa i veće ostvarenosti strateških ciljeva.

Strukturirani dijalog s mladima prvi se put spominje 2005. u odluci Vijeća ministara mladih, pozivanjem država članica i Europske komisije na razvoj strukturiranog dijaloga s mladima i njihovim organizacijama te istraživačima i donositeljima odluka u području politikâ za mlade. Slijedom toga strukturirani je dijalog s mladima postao integralnim dijelom europskih strategija za mlade, služeći kao forum za kontinuirano zajedničko promišljanje prioriteta, njihovu implementaciju te europsku suradnju u području mladih. Sudionici su strukturiranog dijaloga s mladima: I) Europska komisija; II) države članice koje u povjerenstva imenuju predstavnika ministarstava mjerodavnih za mlade, nacionalnih vijeća mladih (u Republici Hrvatskoj - MMH), lokalnih i regionalnih vijeća mladih (u RH - savjeti mladih), organizacija mladih, osoba aktivnih u radu s mladima, mladih iz različitih skupina te istraživača mladih; III) Europski forum mladih što ima ulogu krovne organizacije mladih u Europi; IV) nacionalna vijeća mladih koja implementiraju strukturirani dijalog među udrugama mladih, organizirajući lokalne, regionalne i nacionalne debate u državama članicama; V) nacionalne agencije koje imaju potpurnu ulogu u procesu strukturiranog dijaloga.

U Republici Hrvatskoj su “Nacionalni program za mlade od 2009. do 2013. godine” i “Zakon o savjetima mladih” dva okvira putem kojih se reguliraju opći uvjeti za uređenje i poboljšanje kvalitete života i sudjelovanja mladih u društvu. No, prema “Izvješću o provođenju Nacionalnog programa za mlade 2009. - 2013.” (2009: 39) provedba trećine mjera još nije počela (može se očekivati da će do kraja 2013., što je rok za ispunjenje mjera, situacija biti znatno drukčija). Drugi spomenuti okvir (Zakon o savjetima mladih) prema ocjeni krovne nacionalne asocijacije 61 udruge u RH - Mreži mladih Hrvatske te I. Korpića, koji je posebno u svrhu revidiranja “Zakona o savjetima mladih” izradio analizu s tom temom, taj zakon još nije polučio očekivane rezultate. U uvodu ovog rada detaljnije su navedene primjedbe na sadržaj i provedbu tog zakona, a ovdje ćemo samo ponoviti da u velikom dijelu jedinica lokalne i dijelu regionalne (područne) samouprave savjeti mladih nisu osnovani, a ondje gdje jesu dijelom su promašili svrhu, posebice zbog niskih tehničkih i ljudskih kapaciteta regionalne i lokalne samouprave te nezainteresiranosti mladih za aktivno uključivanje u rad savjeta.

²⁶ http://ec.europa.eu/europeaid/who/partners/civil-society/structured-dialogue_en.htm

Uspostavljanje učinkovite suradnje s mladima - kako putem suradnje s Mrežom mladih Hrvatske tako i suradnjom članova lokalnih i regionalnih (područnih) savjeta mladih te predstavnika lokalne, regionalne i nacionalne vlasti - osnovni je preduvjet za provođenje strukturiranog dijaloga s mladima. Kako bismo, nakon početne analize hrvatske i europske regulative u području politikâ mladih, analizirali obuhvat i kvalitetu dijaloga s mladima u Hrvatskoj, kreirali smo dva komplementarna upitnika - za predstavnike udruga mladih te predstavnike zakonodavne i izvršne vlasti (saborske zastupnike, zaposlenike u ministarstvima koja u svojem djelokrugu imaju područje mladih te predstavnike regionalne samouprave).

Analiza područja i oblika suradnje udruga s predstavnicima vlasti u Hrvatskoj počela je postavljanjem otvorenog pitanja o toj temi predstavnicima obiju skupina, pri čemu su se iskristalizirali odgovori koji najčešće pokrivaju suradnju mladih i vlasti u financiranju aktivnosti udruga, konzultacija pri oblikovanju novih dokumenata i zakona relevantnih za mlade te sudjelovanja u prigodnim aktivnostima (poput kulturnih, sportskih i sl.).

U istraživanju nam je bilo važno doznati i od koga najčešće dolazi inicijativa za suradnju. Odgovori indiciraju da ispitanici iz oba uzorka smatraju da komunikaciju podjednako iniciraju obje strane iako si mladi češće od pripadnika vlasti pripisuju preuzimanje inicijative. Što se tiče prihvaćanja prijedloga kojima su počeli komunikaciju, predstavnici udruga mladih u znatno većoj mjeri govore o negativnom prijmu svojih prijedloga kod predstavnika vlasti.

Instance komuniciranja mladih s predstavnicima vlasti te zadovoljstvo eventualno ostvarenom suradnjom sljedeća su cjelina koju smo analizirali. Podaci pokazuju da mladi u najvećem broju nikada nisu imali suradnju s predstavnicima Sabora te s ministrima i gradonačelnicima/načelnicima općina. Gotovo sve udruge iz uzorka imale su kontakt s predstavnicima ministarstava zaduženih za mlade, sa županima i dožupanima, a u nešto manjoj mjeri i s članovima županijskog poglavarstva. No, u većini su slučajeva mladi ocijenili da su njihove potrebe samo malo ili djelomično ostvarene suradnjom s predstavnicima vlasti, a najviše su razloga za zadovoljstvo imali zbog suradnje s članovima gradskog ili općinskog poglavarstva, članovima županijskog poglavarstva te nešto manje sa županom i dožupanom.

Poglavlja "Nacionalnog programa za mlade od 2009. do 2013. godine" poslužila su kao instrument za ocjenu koliko su i u kojim područjima ostvarene potrebe mladih. Pritom se suradnja pokazala najuspješnijom u obrazovanju i informatizaciji, dok su zapošljavanje i poduzetništvo te socijalna politika najkritičnija područja prema ocjenama mladih. Predstavnike vlasti nismo pitali za mišljenje o ostvarenosti ciljeva u pojedinim područjima Programa jer nisu svi upoznati niti u svojoj domeni imaju sva područja Programa, već smo ih upitali o percepciji promjena u radu ostvarenih putem suradnje s mladima. Više od polovine predstavnika vlasti smatra da je postignuto poboljšanje u primjeni politikâ za mlade, a trećina ih smatra da nije bilo nikakvih promjena.

ZAKLJUČAK

Općenito **zadovoljstvo suradnjom također je bilo tema istraživanja**, pri čemu su predstavnici udruga i vlasti smješteni suprotno na skali zadovoljstva - 23 od 30 predstavnika udruga iskazala su nezadovoljstvo, a 23 od 32 predstavnika vlasti zadovoljstvo suradnjom. No, iako su mladi iskazali većinsko nezadovoljstvo suradnjom s vlasti, odgovori na pitanje o primjerima dobre prakse dobiveni su i od predstavnika vlasti i od predstavnika udruga. Pritom su primjeri dobre prakse varirali od uspjeha pri promjeni legislativnog okvira, do uspostavljanja savjeta za mlade, edukacije mladih o njihovim pravima, financiranja projekata mladih, otvaranja klubova za mlade, organiziranja volontiranja mladih, do kulturnih i sportskih manifestacija.

Republika Hrvatska je početkom pregovora za pristupanje EU počela prihvaćati obvezu primjene europskih strategija za mlade, a pritisak za pozitivnu primjenu tih politikâ bit će snažniji što se više približavamo ulasku u EU. Stoga smo ispitali koliko i koje od ključnih europskih strategija za mlade primjenjuju udruge i vlast u Hrvatskoj. Tri četvrtine predstavnika udruga i točno polovina predstavnika vlasti dalo je odgovor o primjeni europskih strategija za mlade, no velik dio njih (više predstavnika vlasti nego predstavnika udruga) ne zna koje dokumente njihova udruga ili institucija primjenjuje. Od ispitanika koji su naveli naziv dokumenta u primjeni, predstavnici vlasti najvećim su dijelom navodili "EU strategiju za mlade 2010. - 2018." U sljedećim smo cjelinama mladima ponudili odgovore o percipiranim promjenama u položaju mladih u slučaju primjene politike za mlade, a mladi su najvećim dijelom dali pozitivnu ocjenu zapaženih promjena. Predstavnici udruga mladih također su dali mišljenje o pozitivnim promjenama koje će slijediti nakon pristupanja Hrvatske EU, i to najvećim dijelom u područjima demokratizacije i ljudskih prava. Također, mladi aktivni u udrugama pokazali su veliku nesklonost prema uključivanju u kanale službene politike te smatraju da se najveće pozitivne promjene u položaju mladih mogu postići putem angažmana mladih u udrugama i interesnim skupinama.

Jedna od pretpostavki ovog istraživanja odnosila se na slabu informiranost predstavnika udruga mladih i vlasti o sadržaju i načinu provođenja strukturiranog dijaloga s mladima. Pretpostavka se pokazala točnom - velik dio ispitanika iz oba uzorka nije dao objašnjenje svog viđenja strukturiranog dijaloga koje bi se podudaralo sa smjernicama o strukturiranom dijalogu. U analizi ovog dijela upitnika zapažen je zanimljiv trend da predstavnici vlasti u svom viđenju strukturiranog dijaloga naglasak na ulogu i odgovornost u procesu stavljaju na mlade. Odnosno, od mladih očekuju veći angažman i preuzimanje inicijativa, dok mladi većim dijelom govore o osiguravanju financijskih i tehničkih uvjeta za odvijanje strukturiranog dijaloga.

Svi su navedeni rezultati upozorili na nedostatnosti i nedosljednosti provođenja strukturiranog dijaloga s mladima u Hrvatskoj. Iako pozitivnih primjera ne nedostaje, neupitno je da je na svim razinama vlasti, kao i među udrugama mladih, potrebna bolja informiranost i veći angažman u cilju uspostavljanja istinskog i učinkovitoga strukturiranog dijaloga s mladima. Stoga ćemo ovdje iznijeti preporuke u dva dijela: preporuke predstavnicima vlasti te preporuke članovima udruga mladih.

A) Preporuke jedinicama vlasti:

- 1.) središnjim tijelima državne uprave savjetuje se da pospješe diseminaciju informacija o donošenju, sadržaju i svrsi ključnih dokumenata iz područja hrvatskih i europskih politikâ za mlade;
- 2.) potrebno je donošenje lokalnih, odnosno regionalnih programa za mlade i to sukladno ciljevima "Nacionalnog programa za mlade" i u suradnji s mladima;
- 3.) potrebno je bolje ljudsko i tehničko kapacitiranje lokalnih i regionalnih ureda za mlade; trenutačno dio lokalnih i regionalnih jedinica samouprave nema čak ni osobu zaduženu za pitanje mladih, a mrežne stranice postojećih ureda i savjeta za mlade često su neadekvatne;
- 4.) upućuju se sve razine vlasti u Hrvatskoj da putem metode co-managementa osiguraju što aktivnije uključivanje mladih u sve faze provođenja strukturiranog dijaloga;
- 5.) potrebno je bolje integriranje Hrvatske u recentne procese istraživanja i poboljšanja položaja mladih u Hrvatskoj i Europi. Primjerice, Republika Hrvatska nije bila u skupini zemalja koje su sudjelovale u izradi indikatora za praćenje područja mladih.²⁷

B) Preporuke mladima:

- 1.) preporučljivo je da udruge mladih intenziviraju informiranje mladih na lokalnim, regionalnim i nacionalnoj razini, a kako bi mladi temeljem bolje informiranosti mogli uspješnije zagovarati i ostvarivati svoja prava;
- 2.) upućuju se organizacije mladih na motiviranje mladih za uključenje u procese donošenja odluka o mladima na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini;
- 3.) potrebno je bolje informiranje mladih o ulozi savjeta za mlade te motiviranje mladih za uključenje u rad savjeta za mlade na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini;
- 4.) potrebno je organizirati široke krugove informiranja mladih, istraživača, javnih institucija i tijela državne uprave o namjeni, sadržaju, načinu reguliranja i provođenja strukturiranog dijaloga u Hrvatskoj i Europi;
- 5.) potrebno je široko konzultiranje mladih, i to ne samo u već dogovorenim ciklusima provođenja strukturiranog dijaloga na europskoj razini;
- 6.) udruge mladih trebaju osigurati samoodrživost svojih udruga u smislu generacijskog prenošenja stečenog znanja o položaju i pravu mladih te pozitivnim politikâma za mlade.

Pozitivni rezultati politikâ za mlade od početka tranzicijskog razdoblja Hrvatske nepobitni su, no pridruživanjem Hrvatske EU već je trebalo prerasti fazu u kojoj se izražava zadovoljstvo bilo kakvim napretkom. To se posebice odnosi na područje mladih jer smo svjedoci da mladi, kao najvitalniji, najfleksibilniji i najkreativniji dio populacije, stagniraju u ostvarenju svojih potencijala u odnosu na prijašnje generacije. Problem je i nepovezanost stručnjaka iz različitih područja bavljenja mladima s mladima i institucijama mjerodavnim za ostvarenje prava i poboljšanje položaja mladih. Stoga je za pokretanje koherentnog i učinkovitog strukturiranog dijaloga za mlade nužno povezivanje triju razina ekspertize: legislativne (razine donošenja politikâ), razine provođenja tih politikâ te istraživače s područja mladih. Navedeno će zahtijevati znatne ljudske, tehničke i financijske kapacitete, no nužno je kako bi Republika Hrvatska u sljedeći ciklus strukturiranog dijaloga s mladima o temi sudjelovanja mladih u društvu ušla bolje pripremljena nego što je sada.

²⁶ http://ec.europa.eu/youth/pub/pdf/indicators_en.pdf

PRILOZI

STRUKTURIRANI DIJALOG S MLADIMA - UPITNIK ZA UDRUGE

Strukturirani dijalog između mladih, osoba aktivnih u radu s mladima i osoba odgovornih za politiku prema mladima jest proces konzultacija mladih na svim razinama u zemljama članicama Europske unije o pitanjima važnim za politiku prema mladima. Strukturirani je dijalog ključan dio europskih strategija za mlade i služi kao forum za kontinuirano zajedničko promišljanje o prioritetima, provedbi i budućnosti europske suradnje u polju mladih. Punopravnim članstvom u Europskoj uniji Republika Hrvatska bit će obvezatna sudjelovati i u procesima strukturiranog dijaloga na europskoj razini te preuzeti obveze provođenja strukturiranog dijaloga na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. U svrhu poticanja kvalitetnog odvijanja procesa strukturiranog dijaloga te njegovih rezultata u Republici Hrvatskoj, Agencija za mobilnost i programe EU organizira i financira istraživanje o strukturiranom dijalogu u Republici Hrvatskoj.

Istraživanje je anonimno. Dobiveni podaci koristit će se isključivo u znanstvene svrhe. Molimo vas stoga da iskreno odgovorite na sva postavljena pitanja jer samo vaša potpuna suradnja jamči da će ovo istraživanje biti uspješno provedeno i društveno korisno.

Zahvaljujemo vam na suradnji.

Zagreb, svibanj 2011.

Dunja Potočnik
Institut za društvena istraživanja
Amruševa 11
10000 Zagreb
Tel. +385 1 4922 299
Faks: +385 1 4922 302
GSM: +385 98 9336 291

Broj upitnika |__|__|

PODACI O UDRUZI	DA/NE KATEGORIJA	NAKNADNO DEFINIRANE KATEGORIJE
1.) Osnovni podaci o udruzi	/	
Grad/sjedište udruge		X
Godina osnutka udruge		X
Svrha i područje djelovanja udruge		X
Naziv tijela državne uprave u čiji djelokrug, s obzirom na ciljeve osnivanja, potpada djelatnost udruge		X
Ukupan broj članova udruge		X
• građana		X
• pravnih osoba		X
Broj stalno zaposlenih u udruzi		X
Broj članova upravnog tijela		X
Je li udruga samostalna	X	
2.) Djelatnost udruge	/	
• savjetodavne aktivnosti	X	
• lobiranje/kampanje	X	
• kampanje usmjerene na podizanje svijesti javnosti	X	
• nadgledanje/monitoring	X	
• umrežavanje	X	
• akcije čišćenja/kampovi	X	
• konferencije/sastanci	X	
• obrazovanje	X	
• javne tribine	X	
• širenje informacija	X	
• izdavaštvo	X	
• istraživanje	X	
• obuka/trening	X	
3.) Područje suradnje s drugim organizacijama	/	
Članstvo u krovnim organizacijama/mrežnim organizacijama	X	
Povezanost s drugim organizacijama/institucijama	X	
Partnerstvo u projektima (postojećim ili budućim) na	X	
• lokalnoj razini	X	
• državnoj razini	X	
• međunarodnoj razini	X	
Članstvo u međunarodnoj organizaciji	X	
Naziv međunarodne organizacije		X
4.) Izvori financiranja udruge	/	
• članarine	X	
• potpore domaćih fondacija	X	
• međunarodne potpore	X	
• honorari za različite usluge	X	
• ostalo	X	

 UPITNIK ZA UDRUGE

PRILOZI

5.) Molimo vas da opišete najčešće oblike suradnje svoje udruge s predstavnicima vlasti:

6.) Koji je najčešći način početka komunikacije/suradnje između vaše udruge i članova predstavničke i izvršne vlasti?

- a) Na vašu inicijativu
  - b) Pozivom predstavničke ili izvršne vlasti
  - c) Podjednako s obje strane
  - d) Niste sigurni
  - e) Nešto drugo, što? _____
-

7.) Ako poticaj za suradnju najčešće dolazi s vaše strane, molimo vas da opišete na kakav prijam vaši prijedlozi obično nailaze kod predstavnika vlasti:

8.) Ako postoje teškoće u komunikaciji i suradnji između vaše udruge i predstavnika vlasti, molimo vas da ukratko opišete o kakvim je teškoćama riječ:

9.) Molimo vas da procijenite u kojoj su mjeri u suradnji vaše udruge i određenih predstavnika vlasti ostvarene potrebe mladih koje ste naznačili u početku suradnje:

	4	3	2	1	0
	Puno	Donekle	Malo	Nimalo	Udruga nije imala takav oblik suradnje/komunikacije
1.) Između vas i zastupnika u Hrvatskom saboru	4	3	2	1	0
2.) Između vas i nekog od ministara u Vladi	4	3	2	1	0
3.) Između vas i predstavnika ministarstava zaduženih za pitanja mladih	4	3	2	1	0
4.) Između vas i župana/dožupana	4	3	2	1	0
5.) Između vas i člana županijskog poglavarstva (osim župana)	4	3	2	1	0
6.) Između vas i gradonačelnika/načelnika općine	4	3	2	1	0
7.) Između vas i člana gradskog/općinskog poglavarstva (osim gradonačelnika/načelnika)	4	3	2	1	0
8.) Između vas i specijaliziranih agencija za pitanja mladih (primjerice, Agencija za mobilnost i programe Europske unije)	4	3	2	1	0
9.) Neka druga institucija/predstavnik	4	3	2	1	0

UPITNIK ZA UDRUGE

10.) Ukupno gledajući, jeste li zadovoljni načinom na koji se odvija suradnja vaše udruge i predstavnika vlasti?

- a) u potpunosti sam nezadovoljan/na
- b) većinom sam nezadovoljan/na
- c) neodlučan/na sam
- d) većinom sam zadovoljan/na
- e) u potpunosti sam zadovoljan/na

11.) Molimo vas da opišete utjecaj svojih prethodnih suradnji s predstavnicima vlasti na sadašnje projekte i akcije koje provodite. Jesu li oni bili poticajni za sadašnje akcije (jeste li od predstavnika vlasti dobili konstruktivne prijedloge za svoj rad) ili ocjenjujete vašu suradnju kao neproduktivnu?

12.) Molimo vas da navedete primjere dobre prakse proizašle iz suradnje vaše udruge i predstavnika vlasti:

13.) Molimo vas da procijenite na koji način vaša udruga dopunjuje programe mjerodavnih tijela državne uprave, nacionalnih politikâ i programa u Republici Hrvatskoj?

14.) Molimo vas da navedete u kojim ste područjima Nacionalnog programa za mlade do sada surađivali s predstavnicima vlasti:

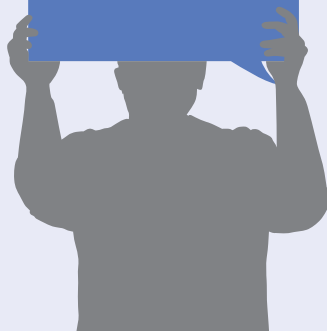
	1 Ne	2 Da
1.) Obrazovanje i informatizacija	1	2
2.) Zapošljavanje i poduzetništvo	1	2
3.) Socijalna politika	1	2
4.) Zdravstvena zaštita i reproduktivno zdravlje	1	2
5.) Aktivno sudjelovanje mladih u društvu	1	2
6.) Kultura mladih i slobodno vrijeme	1	2
7.) Mobilnost, informiranje i sudjelovanje	1	2

15.) Molimo vas da procijenite na koji način vaša udruga dopunjuje programe europskih politikâ?

16.) Primjenjujete li u radu svoje udruge smjernice propisane europskim politikâma za mlade?

- a) ne
- b) nisam siguran/na
- c) da

UPITNIK ZA UDRUGE

PRILOZI**17.) Koje od sljedećih dokumenata europskih politikâ prema mladima vaša udruga primjenjuje u svom radu?**

- a) Bijela knjiga za mlade
- b) Okvir za europsku politiku u području mladih
- c) Europski pakt za mlade
- d) EU strategija za mlade 2010. Ď 2018.
- e) Nisam siguran/na
- f) Nešto drugo, što? _____

18.) Ako u radu svoje udruge primjenjujete smjernice propisane europskim politikâma, je li njihova primjena dovela do promjena u odnosu na rad prije njihove primjene te kako procjenjujete rezultate tih promjena?

19.) O kojim biste temama vezanim uz Europsku uniju željeli dobiti više informacija?

(Zaokružite najviše TRI odgovora)

- 1. Politika prema mladima
- 2. Ustanove EU
- 3. Obrazovna politika
- 4. Euro
- 5. Gospodarstvo EU općenito
- 6. Regionalna politika
- 7. Europsko državljanstvo/građanstvo
- 8. Socijalna politika
- 9. Zajednička vanjska i sigurnosna politika
- 10. Kulturna politika
- 11. Proširenje EU
- 12. Jedinствeno europsko tržište
- 13. Zaštita potrošača
- 14. EMU (Europska monetarna unija)
- 15. Okoliš
- 16. Poljoprivreda
- 17. Međunarodni odnosi EU
- 18. Europski proračun

20.) Molimo vas da procijenite zašto je i koliko poželjno uključivanje Hrvatske u Europsku uniju.

(Zaokružite odgovarajući broj za svaku tvrdnju: 4=potpuno se slažem; 3=uglavnom se slažem; 2=uglavnom se ne slažem; 1=uopće se ne slažem.)

Uključivanje Hrvatske u EU poželjno je jer omogućuje:	4	3	2	1
1.) Kvalitetniji i brži gospodarski razvoj	4	3	2	1
2.) Bržu demokratizaciju društva	4	3	2	1
3.) Viši životni standard ljudi	4	3	2	1
4.) Bolju zaštitu ljudskih i manjinskih prava	4	3	2	1
5.) Bolje upoznavanje kultura i religija drugih naroda	4	3	2	1
6.) Bolje mogućnosti zapošljavanja	4	3	2	1
7.) Bolje i kvalitetnije obrazovanje	4	3	2	1
8.) Bolju vojnu zaštitu Hrvatske	4	3	2	1
9.) Veće mogućnosti za putovanja i sklapanja prijateljstva	4	3	2	1
10.) Nešto drugo, što?	4	3	2	1

21.) Označite koliko navedene okolnosti otežavaju uključivanje Hrvatske u Europsku uniju.

(Zaokružite odgovarajući broj za svaku okolnost: 4=vrlo otežava; 3=uglavnom otežava; 2=uglavnom ne otežava; 1=uoopće ne otežava)

	4	3	2	1
1.) Nedovoljna gospodarska razvijenost Hrvatske	4	3	2	1
2.) Nedovoljno demokratiziran društveni politički sustav u Hrvatskoj	4	3	2	1
3.) Prestrogi kriteriji koje Europska unija postavlja budućim članicama	4	3	2	1
4.) Nepravedno nametnuti uvjeti Hrvatskoj za uključivanje u EU	4	3	2	1
5.) Nedovoljno poštovanje ljudskih i manjinskih prava u Hrvatskoj	4	3	2	1
6.) Interes nekih vladajućih grupa u zemlji da se Hrvatska ne uključi u EU	4	3	2	1
7.) Nesposobnost vlasti da se prilagodi zahtjevima i standardima EU	4	3	2	1
8.) Nezadovoljstvo EU suradnjom Hrvatske s Haaškim sudom	4	3	2	1
9.) Nešto drugo, što?	4	3	2	1

22.) Za koje mjere mislite da bi najviše potaknule aktivno sudjelovanje mladih u društvu i lakše ostvarivanje njihovih posebnih interesa?

	1 Ne	2 Da
1.) Samostalne političke stranke mladih	29	1
2.) Pomladci unutar postojećih političkih stranaka (stranačke mladeži)	24	6
3.) Individualna uključenost u postojeće političke stranke	18	12
4.) Individualna uključenost u nevladine udruge	11	19
5.) Uključenost u različite interesne udruge mladih	10	20
6.) Zakonsko uvođenje obvezne zastupljenosti (tzv. kvote) mladih u tijelima vlasti na svim razinama	3	27
7.) Nikakvo političko organiziranje mladih nema smisla	12	18
8.) Smanjenje dobi potrebne za glasovanje na izborima	21	9
9.) Uvođenje posebne kampanje informiranja za mlade	2	28
10.) Uvođenje obaveznih obrazovnih programa o građanskim pravima i demokraciji	11	19
11.) Obračanje mladima i uzimanje u obzir njihova mišljenja prije donošenja odluka	5	25
12.) Osnivanje klubova za mlade	12	18
13.) Poticanje dobrovoljnog rada (volonterstva)	13	17
14.) Nešto drugo, što	29	1

 UPITNIK ZA UDRUGE

23. Molimo vas da ukratko opišete svoje poimanje strukturiranog dijaloga s mladima (kakav bi strukturirani dijalog trebao biti):

PRILOZI

24.) Molimo vas da procijenite rezultate strukturiranog dijaloga s mladima u Republici Hrvatskoj:

- a) u potpunosti neuspješni
- b) većinom neuspješni
- c) neodlučan/na sam
- d) većinom uspješni
- e) u potpunosti uspješni

25.) Molimo vas da navedete zašto ste izabrali ocjenu iz pitanja 24:

26.) Molimo vas da ukratko opišete svoja očekivanja od strukturiranog dijaloga s mladima u Republici Hrvatskoj:

27.) Jesu li predstavnici vaše udruge sudjelovali u Programu osposobljavanja za mlade i osobe odgovorne za politike prema mladima u organizaciji Agencije za mobilnost i programe Europske unije?

- a) ne
- b) nisam siguran/na
- c) da

Komentar predstavnika udruge na istraživanje o provođenju strukturiranog dijaloga s mladima u Republici Hrvatskoj:

UPITNIK ZA UDRUGE

STRUKTURIRANI DIJALOG S MLADIMA - UPITNIK ZA IZVRŠNU I PREDSTAVNIČKU VLAST

Strukturirani dijalog između mladih, osoba aktivnih u radu s mladima i osoba odgovornih za politiku prema mladima jest proces konzultacija mladih na svim razinama u zemljama članicama Europske unije o pitanjima važnim za politiku prema mladima. Strukturirani je dijalog ključan dio europskih strategija za mlade i služi kao forum za kontinuirano zajedničko promišljanje o prioritetima, provedbi i budućnosti europske suradnje u polju mladih. Punopravnim članstvom u Europskoj uniji Republika Hrvatska bit će obvezatna sudjelovati i u procesima strukturiranog dijaloga na europskoj razini te preuzeti obveze provođenja strukturiranog dijaloga na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. U svrhu poticanja kvalitetnog odvijanja procesa strukturiranog dijaloga te njegovih rezultata u Republici Hrvatskoj, Agencija za mobilnost i programe EU organizira i financira istraživanje o strukturiranom dijalogu u Republici Hrvatskoj.

Istraživanje je anonimno. Dobiveni podaci koristit će se isključivo u znanstvene svrhe. Molimo vas stoga da iskreno odgovorite na sva postavljena pitanja jer samo vaša potpuna suradnja jamči da će ovo istraživanje biti uspješno provedeno i društveno korisno.

Zahvaljujemo vam na suradnji.

Zagreb, svibanj 2011.

Dunja Potočnik
 Institut za društvena istraživanja
 Amruševa 11
 10000 Zagreb
 Tel. +385 1 4922 299
 Faks: +385 1 4922 302
 GSM: +385 98 9336 291

UPITNIK ZA IZVRŠNU I
 ZAKONODAVNU VLAST

Broj upitnika |__|__|

PRILOZI**1.) Molimo vas da navedete u koju skupinu pripadate**

Zastupnik/ca u Hrvatskom saboru	X
Djelatnik/ca ministarstva u Vladi Republike Hrvatske	X
Predstavnik/ca regionalne vlasti	X

2.) Molimo vas da opišete najčešće oblike suradnje vaše institucije vlasti s predstavnicima udruga mladih:

3.) Koji je najčešći način početka komunikacije/suradnje između vaše institucije vlasti i predstavnika udruga mladih?

- a) Na vašu inicijativu
- b) Na inicijativu udruga mladih
- c) Podjednako s obje strane
- d) Niste sigurni
- e) Nešto drugo, što? _____

4.) Ako poticaj za suradnju najčešće dolazi s vaše strane, molimo vas da opišete na kakav prijam vaši prijedlozi obično nailaze kod predstavnika udruga mladih:

5.) Ako postoje teškoće u komunikaciji i suradnji između vaše institucije vlasti i predstavnika udruga mladih, molimo vas da ukratko opišete o kakvim je teškoćama riječ:

6.) Molimo vas da naznačite svoju procjenu u kojoj su mjeri u suradnji vaše institucije vlasti i predstavnika udruga mladih ostvarene potrebe mladih iz poglavlja Nacionalnog programa za mlade:

	4	3	2	1	0
	Puno	Donekle	Malo	Nimalo	Moja institucija vlasti ne provodi programe iz navedenog poglavlja
1.) Obrazovanje i informatizacija	4	3	2	1	0
2.) Zapošljavanje i poduzetništvo	4	3	2	1	0
3.) Socijalna politika	4	3	2	1	0
4.) Zdravstvena zaštita i reproduktivno zdravlje	4	3	2	1	0
5.) Aktivno sudjelovanje mladih u društvu	4	3	2	1	0
6.) Kultura mladih i slobodno vrijeme	4	3	2	1	0
7.) Mobilnost, informiranje i sudjelovanje	4	3	2	1	0

 UPITNIK ZA IZVRŠNU I
ZAKONODAVNU VLAST

7.) Ukupno gledajući, jeste li zadovoljni načinom na koji se odvija suradnja vaše institucije vlasti i predstavnika udruga mladih?

- a) u potpunosti sam nezadovoljan/na
- b) većinom sam nezadovoljan/na
- c) neodlučan/na sam
- d) većinom sam zadovoljan/na
- e) u potpunosti sam zadovoljan/na

8.) Molimo vas da navedete je li suradnja vaše institucije vlasti i predstavnika udruga mladih dovela do promjena u radu vaše institucije vlasti u području politikâ mladih:

- a) smatram da nije
- b) procesi usmjereni ka ostvarenju ciljeva iz područja politikâ mladih su usporeni/lošije se odvijaju
- c) došlo je do poboljšanja rada u području ostvarenja ciljeva iz područja politikâ mladih
- d) ne znam/nisam siguran/na

9.) Molimo vas da navedete primjer(e) dobre prakse proizašle iz suradnje vaše institucije vlasti i predstavnika udruga mladih:

10.) Primjenjuje li vaša institucija vlasti smjernice propisane europskim politikâma za mlade?

- a) ne
- b) nisam siguran/na
- c) da

11.) Koje od sljedećih dokumenata europskih politikâ prema mladima vaša institucija vlasti primjenjuje u svom radu?

- a) Bijela knjiga za mlade
- b) Okvir za europsku politiku u području mladih
- c) Europski pakt za mlade
- d) EU strategija za mlade 2010. – 2018.
- e) Nisam siguran/na
- f) Nešto drugo, što?

12.) Molimo vas da ukratko opišete svoje poimanje strukturiranog dijaloga s mladima (kakav bi strukturirani dijalog trebao biti):

13.) Molimo vas da procijenite rezultate strukturiranog dijaloga s mladima u Republici Hrvatskoj:

- a) u potpunosti neuspješni
- b) većinom neuspješni
- c) neodlučan/na sam
- d) većinom uspješni
- e) u potpunosti uspješni

PRILOZI

14.) Molimo vas da navedete zašto ste izabrali ocjenu iz pitanja 13:

15.) Molimo vas da ukratko opišete svoja očekivanja od strukturiranog dijaloga s mladima u Republici Hrvatskoj:

16.) Jesu li predstavnici vaše institucije vlasti sudjelovali u Programu osposobljavanja za mlade i osobe odgovorne za politike prema mladima u organizaciji Agencije za mobilnost i programe Europske unije?

- a) ne
- b) nisam siguran/na
- c) da

Komentar ispitanika na istraživanje o provođenju strukturiranog dijaloga s mladima u Republici Hrvatskoj:

LITERATURA

- 1.) Agenda 2020 (2008) European Commission
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>
- 2.) A New Impetus for European Youth: White Paper (2001) European Commission
http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2001/com2001_0681en01.pdf
- 3.) Assessing practices for using indicators in fields related to youth Final Report for the European Commission DG Education and Culture (2011) Ecorys
http://ec.europa.eu/youth/pub/pdf/indicators_en.pdf
- 4.) Bužinkić, E.; Buković, N. (2009) Politika za mlade-hrvatska i europska praksa, Mreža mladih Hrvatske, Zagreb.
- 5.) Annexes II and III of the Council Resolution on a renewed framework for European Cooperation in the youth field (2010-2018) (2009)
http://www.youthforum.org/images/stories/Documents/European_Union/Structured_Dialogue/Implementation_of_the_SD.pdf
- 6.) Chuprow, V., I.; Yanowitch, M. (1999) Youth in Social Reproduction. Russian Social Science Review 40(5): 49-69.
- 7.) Council resolution on a renewed framework for European cooperation in the youth field (2010-2018) (2009)
http://youth-partnership.coe.int/youth-partnership/news/attachments/Renewed_framework_European-cooperation.pdf
- 8.) An EU Strategy for Youth - Investing and Empowering (2009) European Commission
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0200:FIN:EN:PDF>
- 9.) European Youth Pact (2005) European Commission
<http://www.eukn.org/binaries/eukn/eukn/policy/2009/09/european-youth-pact.pdf>
- 10.) Izvješće o provedbi Nacionalnog programa za mlade od 2009. do 2013. godine tijekom 2009. godine (2010) Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti
www.vlada.hr/hr/content/download/138759/2011188/file/72_05.pdf
- 11.) Joint conclusions of the Spanish Presidency EU Youth Conference “youth employment and social inclusion”, Jerez, Spain, 13-15 April 2010
http://www.youthforum.org/en/system/files/yfj_public/media_corner/en/Conclusions_EUYouthConference_Jerez2010.pdf
- 12.) Joint recommendations of the Belgian presidency EU youth conference on youth employment, Leuven/Louvain-la-Neuve, Belgium, 2-4 October 2010
http://www.youthforum.org/images/stories/Documents/European_Union/Structured_Dialogue/Second_Phase/AnnexI_Joint_recommendations_Leuven.pdf
- 13.) Koprić, I. (2011) Analiza podataka prikupljenih temeljem Obrasca o provedbi Zakona o savjetima mladih, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.

LITERATURA

- 14.) Nacionalni program djelovanja za mlade (2002) Državni zavod za zaštitu materinstva, obitelji i mladeži
http://www.uhm.hr/images/stories/npdm_hr.pdf
- 15.) Nacionalni program za mlade od 2009. do 2013. godine (2009) NN 082/2009
http://hidra.srce.hr/arhiva/263/44262/narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_07_82_1988.html
- 16.) Outcomes of the Hungarian Presidency EU Youth Conference on youth employment, Budapest, Hungary, 2-4 March 2011.
<http://eu2011.mobilitas.hu/userfiles/file/Outcomes%20Budapest%20EU%20Youth%20Conference.pdf>
- 17.) Potočnik, D. (2007) Integracija mladih u tržište rada, u: Ilišin, V.; Radin, F. (ur): Mladi: problem ili resurs. Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Zagreb, 85-104.
- 18.) Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life Charter without the status of a convention Adopted by the Congress of Local and Regional Authorities of Europe
<http://www.salto-youth.net/downloads/4-17-1510/Revised%20European%20Charter%20on%20the%20Participation%20of%20YP.pdf>
- 19.) Structured dialogue cycle under the German, Portuguese and Slovene Presidency 2007-2008 on "Social and Professional Integration of Young People"
http://www.mva.si/fileadmin/user_upload/doc/4_MLADINSKA_POLITIKA/3_Strukturirani_dialog/Str_dialog_troika.pdf
- 20.) Youth for Europe Programme (1989) European Commission
- 21.) Zakon o savjetima mladih (2007) Vlada Republike Hrvatske
<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/297305.html> NN 23/07

WEB STRANICE

- 1.) Agencija za mobilnost i programe Europske Unije
<http://www.mobilnost.hr>
- 2.) Co-management
http://www.coe.int/t/dg4/youth/Coe_youth/co_management_en.asp
- 3.) EACEA - Education, Audiovisual and Culture Executive Agency
http://eacea.ec.europa.eu/index_en.php
- 4.) Eurodesk Slovenije
<http://www.eurodesk.si/mladinska-politika/>
- 5.) Europski centar znanja za politike mladih (European Knowledge Centre for Youth Policy)
<http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/ekcyp/index>
- 6.) Metoda otvorene koordinacije
http://ec.europa.eu/youth/news/news1458_en.htm
- 7.) Mladi u pokretu (Youth on the move)
<http://europa.eu/youthonthemove/>
- 8.) Mreža mladih Hrvatske
<http://mmh.hr>
- 9.) Pool of the European Youth Researchers
<http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/research/peyr.html>
- 10.) Strukturirani dijalog
http://ec.europa.eu/youth/youth-policies/doc1707_en.htm
<http://www.structureddialogue-nwg.eu>
http://ec.europa.eu/youth/pdf/doc1113_en.pdf
- 11.) Youth Partnership between the European Commission and the Council of Europe
<http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/about/index.html>

**Agencija za mobilnost i programe Europske unije /
Agency for Mobility and European Union Programmes**
Gajeva 22
10000 Zagreb

Urednica: Dunja Potočnik

Dizajn: KO:KE kreativna farma

Tisak: Intergrafika

Naklada: 500 primjeraka

Zagreb, studeni 2012.

Ova publikacija je ostvarena uz financijsku potporu Europske komisije.
Ova publikacija odražava isključivo stajalište autora publikacije i Komisija se ne
može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.

Eurodesk Hrvatska
Agencija za mobilnost i programe EU
Gajeva 22
10000 Zagreb
T + 385 (0) 1 5556 883
F + 385 (0) 1 5005 699
eurodesk@eurodesk.hr
www.mobilnost.hr